

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998

דיני חוקה – שוויון – אנשים עם מוגבלויות

תוכן עינים

5	Go	פרק א': עקרונות יסוד	
5	Go	עקרון יסוד	סעיף 1
5	Go	מטרה	סעיף 2
5	Go	העדפה מתקנת	סעיף 3
5	Go	הזכות לקבל החלטות	סעיף 4
5	Go	פרק ב': פרשנות	
5	Go	הגדרות	סעיף 5
6	Go	פרק ג': עקרונות כלליים	
6	Go	עקרונות במימוש זכויות ובמתן שירותים	סעיף 6
6	Go	קביעת זכאות	סעיף 7
6	Go	פרק ד': תעסוקה	
6	Go	איסור הפליה בתעסוקה	סעיף 8
7	Go	ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות	סעיף 9
7	Go	הגנה על מתלונן	סעיף 10
7	Go	מודעות בדבר הצעת עבודה	סעיף 11
8	Go	זכות תביעה	סעיף 12
8	Go	החלת הוראות חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה	סעיף 13
8	Go	סמכות שיפוט ותרופות	סעיף 14
8	Go	עונשין	סעיף 15
9	Go	תכניות	סעיף 16
9	Go	ביצוע ותקנות	סעיף 17
9	Go	פרק ה': שירותי תחבורה ציבורית	
9	Go	שירותי תחבורה ציבורית	סעיף 19
10	Go	פרק ה'1: מקום ציבורי ושירות ציבורי	
10	Go	סימן א': עקרונות יסוד והגדרות	
10	Go	הגדרות	סעיף 19א
11	Go	הזכות לנגישות עיקרון יסוד	סעיף 19ב
11	Go	איסור הפליה	סעיף 19ג
11	Go	מקום, שירות ומוצר שלא למטרת רווח	סעיף 19ד
11	Go	סימן ב': איסור הפליה בשירות ציבורי, במקום ציבורי ובמוצרים	
11	Go	הגדרות לגבי איסור ההפליה	סעיף 19ה
12	Go	איסור הפליה במקום ציבורי ובשירות ציבורי	סעיף 19ו
12	Go	סימן ג': מקום ציבורי – נגישות	
12	Go	מקום ציבורי מהו	סעיף 19ז
12	Go	נגישות מקום ציבורי	סעיף 19ח
13	Go	תקנות נגישות לענין מקום ציבורי	סעיף 19ט
15	Go	סימן ד': שירות ציבורי – נגישות	
15	Go	שירות ציבורי מהו	סעיף 19י
15	Go	נגישות שירות ציבורי	סעיף 19יא
15	Go	תקנות נגישות לענין שירות ציבורי	סעיף 19יב
16	Go	סימן ה': סייגים לחובת הנגישות	

16	Go	פטור מסוים מביצוע התאמת נגישות	סעיף 19 יג
17	Go	פטור מסוים הוראות מיוחדות	סעיף 19 יג1
17	Go	התאמות נגישות חלופיות	סעיף 19 יד
18	Go	פטור בידי הנציב	סעיף 19 יד1
18	Go	סימן ז': מוסדות חינוך, מוסדות על-תיכוניים, שירותי חינוך והשכלה – נגישות	
18	Go	חלק א': מוסדות על-תיכוניים	
18	Go	הגדרות	סעיף 19 כז
18	Go	נגישות מוסדות על תיכוניים	סעיף 19 כח
18	Go	תקנות נגישות למוסדות על תיכוניים	סעיף 19 כט
18	Go	פטור מסוים מביצוע התאמת נגישות	סעיף 19 כט1
18	Go	תכנית הנגשה והתאמה	סעיף 19 ל
19	Go	החלה הדרגתית	סעיף 19 לא
19	Go	התייעצות ואישור הוועדה	סעיף 19 לא1
19	Go	דיווח לשר	סעיף 19 לא2
19	Go	דיווח לוועדה	סעיף 19 לא3
19	Go	חלק ב': מוסדות חינוך ושירותי חינוך	
20	Go	הגדרות	סעיף 19 לב
20	Go	נגישות מוסדות חינוך	סעיף 19 לג
20	Go	תקנות נגישות במוסד חינוך	סעיף 19 לג1
20	Go	תכנית הנגשה והתאמה	סעיף 19 לג2
20	Go	החלה הדרגתית	סעיף 19 לג3
20	Go	התייעצות ואישור הוועדה	סעיף 19 לג4
20	Go	דיווח לשר	סעיף 19 לג5
21	Go	דיווח לוועדה	סעיף 19 לג6
21	Go	נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה	סעיף 19 לד
21	Go	ביצוע התאמות נגישות במרכז מסגרת	סעיף 19 לד1
22	Go	בקשה להיתר בניה	סעיף 19 לד2
22	Go	שמירת דינים	סעיף 19 לד3
22	Go	סימן ח': חוזה ביטוח	
22	Go	חוזה ביטוח	סעיף 19 לה
24	Go	חזקות	סעיף 19 לו
24	Go	נטל ההוכחה	סעיף 19 לז
25	Go	פרשנות תחולה על חוזה ביטוח קיים	סעיף 19 לח
25	Go	סימן י"א: מורשי נגישות ורכזי נגישות	
25	Go	מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה	סעיף 19 מא
26	Go	מורשה לנגישות השירות	סעיף 19 מא1
27	Go	עונשים על התנהגות בלתי הולמת	סעיף 19 מא2
27	Go	פקיעת תנאי כשירות	סעיף 19 מא3
27	Go	חובת הנמקה	סעיף 19 מא4
27	Go	תקנות לענין תחומי עיסוק ואגרות	סעיף 19 מא5
28	Go	רכז נגישות	סעיף 19 מב
28	Go	סימן י"ב: סמכויות הנציב – נגישות	

28	Go	צו נגישות	סעיף 19מג
29	Go	שאילתה לנציב	סעיף 19מד
29	Go	חקירה בידי הנציבות	סעיף 19מה
29	Go	פרסום מידע לציבור	סעיף 19מו
30	Go	דיווח לוועדה על פעולות הנציבות	סעיף 19מז
30	Go	סימן י"ג: עונשין	
30	Go	עונשין	סעיף 19מח
30	Go	הגשת כתב אישום	סעיף 19מט
30	Go	חובת דיווח	סעיף 19נ
31	Go	סימן י"ד: תביעות	
31	Go	עוולה אזרחית	סעיף 19נא
32	Go	אחריות נושא משרה בתאגיד	סעיף 19נב
32	Go	תובענה מעמד הנציבות וארגון	סעיף 19נג
32	Go	חזקות	סעיף 19סה
33	Go	סימן ט"ו: כללי	
33	Go	הרחבת תחולה	סעיף 19סו
33	Go	תקנות בהסכמת שר האוצר	סעיף 19סז
33	Go	ביצוע	סעיף 19סח
33	Go	פרק ו': נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות	
33	Go	הקמת הנציבות	סעיף 20
33	Go	תפקידי הנציבות	סעיף 21
34	Go	נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות	סעיף 22
34	Go	כשירות לכהונה של הנציב	סעיף 23
34	Go	עובדי הנציבות	סעיף 24
34	Go	תקציב הנציבות	סעיף 25
34	Go	ועדה מייעצת	סעיף 26
34	Go	פרק ז': הוראות שונות	
34	Go	שמירת זכויות	סעיף 26א
34	Go	דין המדינה	סעיף 26ב
34	Go	תיקון חוק בית הדין לעבודה מס' 28	סעיף 27
34	Go	תיקון חוק שירות המדינה	סעיף 28
35	Go	תחילה	סעיף 29
35	Go	תוספת ראשונה	
36	Go	תוספת שניה	
36	Go	תוספת שלישית	

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998*

- * פורסם [ס"ח תשנ"ח מס' 1658](#) מיום 5.3.1998 עמ' 152 ([ה"ח תשנ"ו מס' 2525](#) עמ' 628).
- תוקן [ס"ח תשס"ד מס' 1953](#) מיום 1.8.2004 עמ' 483 ([ה"ח הכנסת תשס"ד מס' 47](#) עמ' 133) – תיקון מס' 1.
- [ס"ח תשס"ה מס' 1995](#) מיום 7.4.2005 עמ' 288 ([ה"ח תשס"א מס' 2951](#) עמ' 326) – תיקון מס' 2; תחילתו שישה חודשים מיום פרסומו; ר' סעיפים 19, 20 לענין תחילה ותחולה וסעיף 21 בדבר הוראות מעבר לענין מורשה לנגישות מבנים ושירות כפי שתוקן [ס"ח תשס"ז מס' 2092](#) מיום 28.3.2007 עמ' 291 ([ה"ח הממשלה תשס"ז מס' 286](#) עמ' 278) – תיקון מס' 2 (תיקון) בסעיף 5 לתיקון מס' 4.
- [ס"ח תשס"ו מס' 2054](#) מיום 12.3.2006 עמ' 280 ([ה"ח הכנסת תשס"ה מס' 93](#) עמ' 232) – תיקון מס' 3 בסעיף 39 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006.
- [ס"ח תשס"ז מס' 2092](#) מיום 28.3.2007 עמ' 291 ([ה"ח הממשלה תשס"ז מס' 286](#) עמ' 278) – תיקון מס' 4.
- [ס"ח תשס"ח מס' 2138](#) מיום 10.3.2008 עמ' 250 ([ה"ח הכנסת תשס"ח מס' 179](#) עמ' 32) – תיקון מס' 5.
- [ס"ח תשס"ח מס' 2172](#) מיום 30.7.2008 עמ' 729 ([ה"ח הכנסת תשס"ז מס' 170](#) עמ' 276) – תיקון מס' 6 בסעיף 54 לחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, תשס"ח-2008; תחילתו שנתיים מיום פרסומו (תוקן [ס"ח תש"ע מס' 2221](#) מיום 31.12.2009 עמ' 300 ([ה"ח הכנסת תשס"ט מס' 269](#) עמ' 80) – תיקון מס' 6 (תיקון) בחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (תיקון), תש"ע-2009).
- [ס"ח תש"ע מס' 2235](#) מיום 22.3.2010 עמ' 438 ([ה"ח הממשלה תש"ע מס' 493](#) עמ' 558) – תיקון מס' 7.
- [ס"ח תש"ע מס' 2247](#) מיום 7.7.2010 עמ' 566 ([ה"ח הכנסת תש"ע מס' 316](#) עמ' 149) – תיקון מס' 8 בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון מס' 15), תש"ע-2010.
- [ס"ח תש"ע מס' 2253](#) מיום 27.7.2010 עמ' 619 ([ה"ח הכנסת תש"ע מס' 336](#) עמ' 202) – תיקון מס' 9.
- [ס"ח תשע"ב מס' 2364](#) מיום 20.6.2012 עמ' 460 ([ה"ח הכנסת תש"ע מס' 336](#) עמ' 202) – תיקון מס' 10.
- [ס"ח תשע"ג מס' 2388](#) מיום 19.11.2012 עמ' 40 ([ה"ח הכנסת תש"ע מס' 336](#) עמ' 202) – תיקון מס' 11.
- [ס"ח תשע"ד מס' 2459](#) מיום 15.7.2014 עמ' 600 ([ה"ח הכנסת תשע"ד מס' 535](#) עמ' 44) – תיקון מס' 12 בחוק להחלפת המונח מעביד (תיקוני חקיקה), תשע"ד-2014.
- [ס"ח תשע"ד מס' 2464](#) מיום 6.8.2014 עמ' 661 ([ה"ח הממשלה תשע"ד מס' 879](#) עמ' 860) – תיקון מס' 13.
- [ס"ח תשע"ד מס' 2471](#) מיום 11.8.2014 עמ' 815 ([ה"ח הממשלה תשע"ד מס' 869](#) עמ' 706) – תיקון מס' 14 בסעיף 140 לחוק השידור הציבורי, תשע"ד-2014; תחילתו ביום 30.4.2017. תוקן [ק"ת תשע"ה מס' 7504](#) מיום 30.3.2015 עמ' 1108 – צו תשע"ה-2015. [ק"ת תשע"ה מס' 7527](#) מיום 30.6.2015 עמ' 1330 – צו (מס' 2) תשע"ה-2015. [ס"ח תשע"ה מס' 2502](#) מיום 10.9.2015 עמ' 292 ([ה"ח הממשלה תשע"ה מס' 942](#) עמ' 894) – תיקון מס' 14 (תיקון) תשע"ה-2015. [ס"ח תשע"ו מס' 2577](#) מיום 16.8.2016 עמ' 1202 ([ה"ח הממשלה תשע"ו מס' 1078](#) עמ' 1502) – תיקון מס' 14 (תיקון מס' 2) בסעיף 3 לחוק השידור הציבורי הישראלי (תיקון מס' 5), תשע"ו-2016.
- [ס"ח תשע"ו מס' 2577](#) מיום 16.8.2016 עמ' 1194 ([ה"ח הכנסת תשע"ו מס' 618](#) עמ' 46) – תיקון מס' 15; ר' סעיפים 9, 10 לענין תחילה והוראות מעבר.
9. (א) תחילתו של חוק זה ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017).
- (ב) תקנות ראשונות לפי סעיף 9(ז) לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יובאו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת עד ליום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016).

פרק א': עקרונות יסוד

1. זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ומחויבותה של החברה בישראל לזכויות אלה, מושתתות על ההכרה בעקרון השוויון, על ההכרה בערך האדם שנברא בצלם ועל עקרון כבוד הבריות. עקרון יסוד
2. חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו. מטרה
3. אין רואים כהפליה פסולה פעולה שנועדה לתקן הפליה קודמת או קיימת של אנשים עם מוגבלות או שנועדה לקדם את השוויון של אנשים עם מוגבלות. העדפה מתקנת
4. אדם עם מוגבלות זכאי לקבל החלטות הנוגעות לחייו, על פי רצונו והעדפותיו, והכל בהתאם להוראות כל דין. הזכות לקבל החלטות

פרק ב': פרשנות

5. בחוק זה – הגדרות
- "אדם עם מוגבלות" – אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים;
- "ארגון עובדים יציג" – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, תשי"ז-1957;
- "גוף ציבורי" – אחד מאלה: (תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
- (1) משרד ממשלתי, לרבות יחידותיו ויחידות הסמך שלו;
- (2) הכנסת;
- (3) צה"ל;
- (4) משטרת ישראל;
- (5) רשות מקומית;
- (6) תאגיד שלפחות מחצית מכוח ההצבעה בו או הזכות למנות לפחות מחצית ממספר הדירקטורים שלו הם בידי משרד ממשלתי כאמור בפסקה (1), רשות מקומית כאמור בפסקה (5) או בידי שניהם;
- (7) תאגיד שהוקם בחוק;
- (8) חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כהגדרתם בחוק האמור;
- (9) ההסתדרות הציונית העולמית;
- (10) הסוכנות היהודית לארץ ישראל;
- (תיקון מס' 15)
תשע"ו-2016

10. שר הכלכלה והתעשייה, נציבות שירות המדינה, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והמוסד לביטוח לאומי ידווחו לוועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת על יישומו של חוק זה בתום 12 חודשים מיום תחילתו.

ח"ח תשע"ו מס' 2582 מיום 21.8.2016 עמ' 1262 (**ה"ח הממשלה תשע"ו מס' 1032** עמ' 890) – תיקון מס' 16 בסעיף 15 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), תשע"ו-2016; ר' סעיף 24 לענין תחילה.

24. תחילתו של חוק זה ביום ל' בתשרי התשע"ז (1 בנובמבר 2016) (להלן – יום התחילה), ורשאי השר, בצו, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לדחות את יום התחילה אם מצא כי הדחייה דרושה לשם היערכות להפעלת הוראות חוק זה.

(11) גוף אחר, שהוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], שקבע שר המשפטים, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת;

"הנציב" – נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שמונה לפי הוראות סעיף 22;

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

"נציבות" – נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כמשמעותה בפרק ו' לחוק זה.

פרק ג': עקרונות כלליים

6. (א) מימוש זכויות ומתן שירותים לאדם עם מוגבלות ייעשו –
(1) תוך הקפדה על כבוד האדם וחירותו והגנה על פרטיותו;
(2) במסגרת השירותים הניתנים והמיועדים לכלל הציבור, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בנסיבות הענין כאמור בחוק זה;
(3) לגבי זכויות ושירותים הניתנים על ידי גוף ציבורי - באיכות נאותה, בתוך זמן סביר ובמרחק סביר ממקום מגוריו של האדם, והכל במסגרת מקורות המימון העומדים לרשות הגוף הציבורי.
(ב) (בוטל).

עקרונות במימוש
זכויות ובמתן שירותים

7. בדיקה או בירור שמטרתם לקבוע זכאותו של אדם לזכויות או לשירותים מחמת מוגבלותו, ייערכו תוך התחשבות מרבית במהלך חייו התקין.

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
קביעת זכאות

פרק ד': תעסוקה

8. (א) לא יפלה מעסיק בין עובדיו או בין דורשי עבודה, מחמת מוגבלותם, ובלבד שהם כשירים לתפקיד או למשרה הנדונים, בכל אחד מאלה:

איסור הפליה
בתעסוקה
(תיקון מס' 12)
תשע"ד-2014

- (1) קבלה לעבודה לרבות מבדקי קבלה;
  - (2) תנאי עבודה;
  - (3) קידום בעבודה;
  - (4) הכשרה או השתלמות מקצועית;
  - (5) פיטורין או פיצויי פיטורין;
  - (6) הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מהעבודה.
- (ב) לענין סעיף קטן (א), רואים כהפליה גם קביעת תנאים שלא ממין הענין.
(ג) אין רואים כהפליה לפי סעיף זה, פעולה או הימנעות מפעולה, המתחייבת מהדרישות המהותיות של התפקיד או של המשרה.
(ד) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחויבים, גם על מי שהיה בעבר אדם עם מוגבלות, על מי שנחשב לאדם עם מוגבלות ועל בני משפחתו של אדם עם מוגבלות המטפלים בו.
(ה) לענין סעיף זה –
"בן משפחה" –
(1) בן זוג, הורה או ילד;
(2) בן זוגו של הורה, בן זוגו של ילד, אח או אחות או בני זוגם, סב, סבתא, נכד או נכדה - שעיקר פרנסתו של אדם עם מוגבלות עליהם;
"הפליה" - לרבות אי-ביצוע התאמות הנדרשות מחמת צרכיו המיוחדים של אדם עם מוגבלות אשר יאפשרו את העסקתו;

"התאמה", "התאמות" - לרבות התאמת מקום העבודה, הציוד שבו, דרישות התפקיד, שעות העבודה, מבדקי קבלה לעבודה, הכשרה והדרכה, נוהלי עבודה, והכל מבלי שהדבר יטיל על המעסיק נטל כבד מדי;

"נטל כבד מדי" - נטל בלתי סביר בנסיבות הענין, בהתחשב, בין היתר, בעלות ההתאמה וטיבה, בגודל העסק ובמבנהו, בהיקף הפעילות, במספר העובדים, בהרכב כוח האדם, ובקיומם של מקורות מימון חיצוניים או ממלכתיים לביצוע ההתאמה.

9. (א) ראה מעסיק כי בקרב עובדיו אין ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של אנשים עם מוגבלות (להלן – ייצוג הולם), יפעל לקידום הייצוג ההולם, לרבות ביצוע התאמות.

ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 7) תש"ע-2010 (תיקון מס' 12) תשע"ד-2014

(ב) פעולות מעסיק לפי סעיף זה, יכול שייעשו בתכנית אשר תכלול הוראות בדבר העדפת העסקתם או קידומם של אנשים עם מוגבלות שהם כשירים לתפקיד או למשרה ושהם בעלי כישורים דומים לכישוריהם של מועמדים אחרים לתפקיד או למשרה.

(ג) שר התעשייה המסחר והתעסוקה¹, בהתייעצות עם הנציבות, עם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ועם ארגוני עובדים וארגוני מעבידים שהם לדעת השר כאמור יציגים ונוגעים בדבר, בהתאם לעקרונות היסוד של חוק זה ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי –

(1) לקבוע הוראות משלימות, בין למקרה מסוים ובין לסוגי מקרים, בדבר חובות מעסיק לפי סעיף זה, לרבות הוראות בדבר סוג המוגבלות או חומרת המוגבלות של אנשים שיש להעסיקם או לקדםם בעבודה;

(2) לקבוע הוראות בדבר חובת דיווח של מעסיק על ביצוע פעולות לפי סעיף זה;

(3) לקבוע סייגים לחובות מעסיק לפי סעיף זה.

(ד) בסעיף זה –

(תיקון מס' 15) תשע"ו-2016

"מעסיק" – מעסיק המעסיק יותר מ-25 עובדים, למעט המדינה או מעסיק אחר שהוראות סעיף 15 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, חלות עליו;

"התאמות" – כהגדרתן בסעיף 8(ה).

10. (א) לא יפגע מעסיק בעובד בענינים המנויים בסעיף 8 מחמת תלונה או תביעה של העובד לענין הוראות פרק זה, או מחמת שסייע לעובד אחר בקשר לתלונה או לתביעה לפי פרק זה.

הגנה על מתלונן (תיקון מס' 12) תשע"ד-2014

(ב) במשפט פלילי או אזרחי בשל הפרת סעיף קטן (א), תהא זו הגנה אם פעולת המעסיק ננקטה בשל תלונת שווא או סיוע לגבי תלונת שווא שנעשו בזדון ובידיעה שהתלונה היא תלונת שווא.

11. (א) מעסיק או הזקוק לעובד לא יפרסם מודעה בדבר הצעת עבודה או הפניה להכשרה מקצועית, שיש בה משום הפליה לפי הוראות סעיף 8.

מודעות בדבר הצעת עבודה (תיקון מס' 12) תשע"ד-2014

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על פרסום מודעה בדבר הצעת עבודה או הפניה להכשרה מקצועית, שסעיף 8(ג) חל עליה.

¹ סמכויותיו הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים: ["פ" תשע"ז מס' 7394](#) מיום 7.12.2016 עמ' 1313.

12. תובענות בשל הפרת הוראות פרק זה, יכול שיוגשו בידי – זכות תביעה
- (1) עובד;
- (2) ארגון העובדים היציג באותו מקום עבודה, ובאין ארגון עובדים כאמור, ארגון העובדים שהעובד חבר בו;
- (3) הנציבות או ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובלבד שהעובד הסכים לכך. (תיקון מס' 15 תשע"ו-2016)
13. (א) הוראות סעיפים 5, 9(א) ו-11, 13, 14, 16, 17, 18 ו-21(א) או (ג) לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, יחולו על הוראות פרק זה, בשינויים המחויבים לפי הענין. החלת הוראות חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון מס' 8 תש"ע-2010)
- (ב) הוראות סעיף 9(ג) לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988, כפי שהן מוחלות בסעיף קטן (א), והוראות סעיף 15(ד) לחוק זה, לא יחולו על נתבע או נאשם, לפי הענין, אם המידע נדרש כאמור באותם סעיפים לשם אחד מאלה:
- (1) מילוי אחר הוראה לפי כל חוק לענין התאמות כהגדרתן בסעיף 8(ה), לאנשים עם מוגבלות, או לענין ייצוג הולם או העדפה מתקנת לאנשים עם מוגבלות;
- (2) פעולה בהתאם לתכנית לקידום שוויון בעבודה שמעסיק פועל לפיה, או שמשרד ממשלתי אישר או שהוא מממן באופן מלא או חלקי, הכוללת הוראות בדבר התאמות כאמור בפסקה (1) או העדפה מתקנת בקבלה לעבודה או בקידום בעבודה של אנשים עם מוגבלות. (תיקון מס' 12 תשע"ד-2014)
14. לבית הדין לעבודה תהא סמכות ייחודית לדון בהליך אזרחי בשל הפרת הוראות פרק זה והוא רשאי – סמכות שיפוט ותרופות
- (1) לפסוק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממון בשיעור שייראה לו בנסיבות הענין;
- (2) ליתן צו מניעה או צו עשה, אם ראה שהענקת פיצויים בלבד לא תהא צודקת; בבואו ליתן צו לפי פסקה זו, יביא בית הדין בחשבון, בין היתר, את השפעת הצו על יחסי העבודה במקום העבודה ואת האפשרות שעובד אחר ייפגע; הוראות פסקה זו כוחן יפה על אף האמור בסעיף 3(2) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970.
15. (א) העובר על הוראות סעיפים 8, 10 ו-11, דינו - כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977. עונשין
- (ב) בעבירה על הוראת סעיף 11 לא יישא באחריות פלילית אלא המעסיק או הזקוק לעובד. (תיקון מס' 12 תשע"ד-2014)
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על אי ביצוע התאמה כהגדרתה בסעיף 8(ה).
- (ד) בהליך פלילי בשל עבירה על הוראות סעיף 8, חזקה כי הנאשם עבר על הוראות הסעיף האמור, אם דרש, במישרין או בעקיפין, מעובד או מדורש עבודה, מידע בנושא מוגבלותו, אלא אם כן הוכיח הנאשם אחרת. (תיקון מס' 8 תש"ע-2010)

16. (א) שר העבודה והרווחה² ייזום, יפתח ויכין תכניות בדבר –

(1) תעסוקה ושיקום אנשים עם מוגבלות, תוך העדפת שילובם במקומות עבודה רגילים;

(2) הקמת מערך אבחון תעסוקתי ומערך מקצועי מתאים, להבטחת שילובם של אנשים עם מוגבלות במעגל העבודה;

(3) מתן ייעוץ והדרכה מקצועיים למעסיקים ולעובדים בענין שילוב אנשים עם מוגבלות במעגל העבודה.

(תיקון מס' 12)
תשע"ד-2014

(ב) שר העבודה והרווחה יגיש, אחת לשנה, דו"ח בדבר תכניות כאמור בסעיף קטן (א) לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

17. (א) שר העבודה והרווחה² ממונה על ביצוע הוראות פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע פרק זה, לרבות בדבר אופי ההתאמות המתחייבות לפי הוראות פרק זה.

ביצוע ותקנות

(ב) שר העבודה והרווחה ושר האוצר יקבעו בתקנות הוראות בדבר השתתפות במימון ביצוע התאמות כהגדרתן בסעיף 8(ה).

(ג) שר העבודה והרווחה, בהתייעצות עם שר הפנים, יקבע תקנות בדבר מתן עדיפות לאנשים עם מוגבלות במתן מקומות חניה במקומות עבודה.

(ד) (1) תקנות לפי פרק זה יותקנו בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד של חוק זה, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת;

(תיקון מס' 15)
תשע"ו-2016

(2) תקנות לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יותקנו בהתייעצות גם עם ארגוני עובדים יציגים, שהם לדעת שר העבודה והרווחה נוגעים בדבר, ועם ארגוני מעבידים, שהם לדעת שר העבודה והרווחה יציגים ונוגעים בדבר.

(ה) תקנות לפי פרק זה יוגשו לאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת תוך שנה מיום פרסומו של חוק זה.

18. (בוטל).

(תיקון מס' 7)
תש"ע-2010

פרק ה': שירותי תחבורה ציבורית

19. (א) אדם עם מוגבלות זכאי לשירותי תחבורה ציבורית נגישים ומתאימים לשימוש, בתדירות סבירה, לרבות אפשרות גישה לתחנות ולנמלים שבמסגרתם פועלים שירותי תחבורה ציבורית;

שירותי תחבורה
ציבורית

בסעיף זה, "שירותי תחבורה ציבורית" – אוטובוסים בקווים עירוניים, רכבות, תובלה אווירית ואניות, המיועדים לציבור.

(ב) מפעיל שירות תחבורה ציבורית ורשות מקומית יסדירו נגישות כאמור בסעיף קטן (א), כל אחד בתחום אחריותו.

(ג) שר התחבורה ושר האוצר, בהתייעצות עם השרים הנוגעים בדבר, עם הנציבות, עם נציגויות של מפעילי תחבורה ציבורית ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד של חוק זה, ובאישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת, יתקינו תקנות להסדרת נגישות לענין שירותי תחבורה ציבורית, לרבות הדרכים והמועדים להסדרתה; תקנות

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

² סמכויותיו הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים: ["פ" תשע"ז מס' 7394](#) מיום 7.12.2016. עמ' 1313.

לענין שירותי תחבורה ציבורית יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת תוך שנה מיום פרסומו של חוק זה.

(ג1) נוסף על האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ג), שר התחבורה בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד של חוק זה, ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת יתקין תקנות בענין –

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(1) שיעורי הנחה מאגרה שתינתן למקבל רישיון להפעלת מונית, שיפעיל מונית המותאמת להסעתם של אנשים עם מוגבלות, לרבות תנאים וכללים למתן ההנחה ושיעורי הנחה שונים בהתחשב, בין השאר, בסוגי ההתאמות המותקנות במונית, או בהיקף האוכלוסיה של האנשים עם מוגבלות שהמונית צפויה לשרת;

(2) הטלת חובה לביצוע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות חושית באוטובוסים בין-עירוניים לפי תקנים וכללים שיקבעו.

(ג2) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (ג1) יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006).

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ד) העובר על הוראה שהותקנה לפי סעיף זה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

פרק ה'1: מקום ציבורי ושירות ציבורי

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

סימן א': עקרונות יסוד והגדרות

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19א. בפרק זה –

הגדרות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

"אמצעי עזר ושירותי עזר" – לרבות,

(1) מתורגמנים לשפת סימנים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות שמיעה לרבות כיתוב, שילוט, תמלול או שימוש באמצעי הגברה;

(2) קריינים, טקסטים מוקלטים או אמצעים המותאמים לאנשים עם לקויות ראייה או לקויות למידה ולרבות כיתוב בבריל, בתבליט או בהגדלה;

(3) לוחות תקשורת, או אמצעי תקשורת חלופיים אחרים;

(4) התאמת נהלים, מתן הדרכה, הכוונה ומידע בשפה המובנת לאדם עם מוגבלות שכלית או נפשית או לאדם עם אוטיזם, באמצעות כוח האדם הקיים;

(5) כל אמצעי ושירות נוסף אשר קבע שר המשפטים בצו;

"בנין" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק התכנון והבניה;

"בעל רישיון", "מיתקן בזק" ו"שירות בזק" – כהגדרתם בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982;

"הוועדה" – ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת;

"הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה" – ההוראות לפי כל אחד מאלה:

(1) סעיף 158א לחוק התכנון והבניה;

(2) פרק ה'1א לחוק התכנון והבניה;

(3) לענין מוסד חינוך וגן ילדים כמשמעותם בסימן ז', שההיתר לבנייתם או לשימוש בהם ניתן לאחר כניסתן לתוקף של התקנות שהתקין שר הפנים לפי סעיף 158(ז) לחוק התכנון והבניה – גם פרק ה'1 לחוק האמור;

"חוק התכנון והבניה" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965;
"מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה" ו"מורשה לנגישות השירות" –
כמשמעותם בסימן י"א;

"נגישות" – אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה
משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם,
שימוש במתקניהם והשתתפות בתכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן
שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחות;

"התאמות נגישות" – ההתאמות שיש לבצע כדי שתהיה נגישות;

"נטל כבד מדי" – כמשמעותו בסעיף 19(א)2;

"רשות ציבורית" – כל אחד מאלה:

(1) גוף ציבורי המנוי בפסקאות (1) עד (5), (7), (9) ו-(10) בהגדרה
"גוף ציבורי" שבסעיף 5;

(2) גוף שנותן שירות בריאות ממלכתי, כהגדרתו בסעיף 19טו;

(3) מוסד חינוך רשמי כמשמעותו בסעיף 19לב;

(4) מוסדות ציבור שהשתתפות המדינה בתקציבם עולה על 30%
בממוצע בחמש השנים האחרונות;

(5) גוף שקבע שר האוצר בצו באישור הוועדה;

"תקן ישראלי" – תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג-1953.

19ב. אדם עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום ציבורי ולשירות ציבורי.

הזכות לנגישות –
עיקרון יסודי
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19ג. אין מפלים אדם עם מוגבלות ואין פוגעים בזכותו לנגישות, והכל בהתאם
להוראות פרק זה.

איסור הפליה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19ד. חובות החלות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי ומוצר לפי פרק זה יחולו בין
אם המקום הציבורי, השירות הציבורי או המוצר, הם למטרת רווח ובין שלא
למטרת רווח, בין אם נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או מתן השירות
הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות
במקום הציבורי ובין שלא נגבה תשלום כאמור.

מקום, שירות ומוצר
שלא למטרת רווח
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

סימן ב': איסור הפליה בשירות ציבורי, במקום ציבורי ובמוצרים

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19ה. בסימן זה –

הגדרות לגבי איסור
ההפליה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

"מי שעיסוקו" – לרבות בעלים, מחזיק או מנהל של עסק וכן האחראי בפועל
על מתן השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי או הכניסה אליו, או על הספקת
המוצר;

"מקום ציבורי", אחד מאלה:

(1) מקום, לרבות מקום מהמקומות המנויים בתוספת הראשונה, או
חלק ממנו, העומד לשימושו של הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום או חלק ממקום שבו ניתן שירות ציבורי;

"שירות ציבורי", אחד מאלה:

(1) שירות, לרבות שירות מהשירותים המנויים בתוספת השניה,
המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו;

(2) שירות הניתן בידי גוף ציבורי;

(3) שירות הניתן במקום ציבורי.

19. (א) מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי, בהפעלת מקום ציבורי או בהספקת מוצר, לא יפלה אדם מחמת מוגבלותו בכל אחד מאלה, לפי הענין:

איסור הפליה במקום ציבורי ובשירות ציבורי (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

(1) לא יסרב –

(א) לאפשר לו גישה למקום ציבורי או לחלק ממנו;

(ב) לתת לו שירות ציבורי;

(ג) לספק לו מוצר;

(ד) לאפשר לו שימוש בשירות ציבורי או הנאה משירות ציבורי;

(2) לא יקבע תנאי שלא ממין הענין המונעים או המגבילים, במישרין או בעקיפין, שימוש בשירות ציבורי או במקום ציבורי, או הנאה משירות ציבורי, ממקום ציבורי או בהספקת מוצר;

(3) לא ייתן שירות ציבורי ולא יספק מוצר בתנאים הנופלים מאלה שבהם הוא ניתן בדרך כלל.

(ב) לא ייחשב מקום או שירות כמקום או שירות שאינו עומד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו, בשל שלילת השימוש בו מחמת הפליה אסורה כאמור בסעיף זה.

(ג) אין רואים הפליה לפי סעיף זה כאשר הדבר מתחייב מאופיו או ממהותו של המקום הציבורי או השירות הציבורי.

(ד) אין בסימן זה כדי לחייב ביצוע התאמות נגישות.

סימן ג': מקום ציבורי – נגישות

(תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

19. בסימן זה ובסימן ה' –

מקום ציבורי – מהו (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

"מקום ציבורי" – אחד מאלה:

(1) מקום או חלק ממקום, המפורט בתוספת הראשונה, העומד לשימוש של כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

(2) מקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסעיף 19;

"מקום ציבורי קיים" – אחד מאלה:

(1) מקום ציבורי שהוא בנין שההיתר לבנייתו או לשימוש בו כמקום ציבורי ניתן לפני כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין שר הפנים לפי סעיף 1158 לחוק התכנון והבניה;

(2) מקום ציבורי מסוים שאינו בנין, אשר היה קיים במקום כאמור, לפני מועד כניסתו לתוקף של תקנות שיתקין שר המשפטים לפי סעיף 19ט (בסימן זה – המועד הקובע).

19. ח. (א) מקום ציבורי יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות לפי סימן זה או להוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לפי הענין.

נגישות מקום ציבורי (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

(ב) מי שאחראי למקום ציבורי לפי סעיף קטן (ג), יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי סימן זה או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לפי הענין, וידאג לאחזקתן התקינה של התאמות אלה.

(ג) חובת הנגישות לענין מקום ציבורי לפי סעיף זה –

(1) לענין התאמות נגישות הדורשות היתר כמשמעותו בסעיף 145(א) לחוק התכנון והבניה, תחול על הבעלים; הושכר המקום הציבורי בשכירות שחל עליה חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972

(בסעיף זה – חוק הגנת הדייר), ישלם הדייר לבעל הבית מחצית מעלות ביצוע התאמות הנגישות; שר הבינוי והשיכון, באישור הממשלה והוועדה, רשאי לקבוע שיעורי השתתפות שונים בתוך שנה מיום פרסומו של חוק זה; בסעיף זה, "דייר", "בעל בית" – כהגדרתם בחוק הגנת הדייר;

(2) לענין התאמות נגישות אשר אינן דורשות היתר בניה כאמור בפסקה (1), תחול על הבעלים, ואולם אם המקום הציבורי מוחזק או מופעל בידי מי שאיננו הבעלים – חובת הנגישות תחול על המחזיק או המפעיל של המקום הציבורי.

(ד) על אף האמור בכל דין או הסכם, המחזיק, המפעיל או הבעלים של מקום ציבורי, הכל לפי הענין, חייב לאפשר למי שחלה עליו חובה בהתאם להוראות לפי סימן זה לבצע התאמות נגישות במקום הציבורי.

(ה)³ (1) לא יפעיל אדם מקום ציבורי אלא אם כן בוצעו במקום התאמות הנגישות בהתאם להוראות פרק זה או פרק ה'1א לחוק התכנון והבניה;

(2) על אף האמור בכל דין, לא יבצע הבעלים התאמות נגישות לפי פרק זה או לפי פרק ה'1א לחוק התכנון והבניה, רשאי השוכר לבטל את חוזה השכירות, לא ייחשב למפר החוזה, ולא יחויב בפיצוי בשל הביטול.

(ו) בסעיף זה –

"בעלים" – הבעלים, ואם יש חוכר לדורות, החוכר לדורות ולמעט דייר;
"חוכר לדורות" – חוכר לדורות כמשמעותו בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, לרבות ברשות, בין בהרשאה לתקופה אחת ובין בהרשאה מתחדשת, לתקופה העולה על עשרים וחמש שנים.

19ט.א) לענין מקומות ציבוריים קיימים ומקומות ציבוריים שאינם בנינים, שהוקמו לאחר המועד הקובע, יקבע שר המשפטים הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מקומות, כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות במקום באופן סביר בהתחשב בתקן ישראלי; תקנות לפי פסקה זו יכללו, בין השאר, הוראות בדבר –

(1) הנגשת צמתים, מדרכות, גשרים, מנהרות ומעברים אחרים בשטח המקום הציבורי ולרבות הנגשת המעברים ממקומות החניה כאמור בפסקה (2);

(2) הקצאת מקומות חניה לאנשים עם מוגבלות, מכלל מקומות החניה הקיימים או המתוכננים, לפי הענין, בשטח המקום הציבורי.

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי סוגי מקומות ציבוריים קיימים שקבע, כולם או חלקם, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) הפטור או הדרישות המופחתות מתחייבים כדי למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של המקום, לרבות ייחודו בשל ערכי ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;

(2) ביצוע התאמות הנגישות יהווה נטל כבד מדי.

(ג) בתקנות לפי סעיף זה –

³ תחילת תוקפו של סעיף קטן 19ח(ה) ביום 20.11.2015.

(1) ייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 12 שנים מהיום הקובע, ואולם לענין רשות ציבורית המנויה בטור א' בתוספת השלישית ייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה כאמור, עד למועד הנקוב בטור ב' בתוספת השלישית שבו תחול חובת הנגישות במלואה לענין אותה רשות ציבורית;

(תיקון מס' 9)
תש"ע-2010

(2) יכול שייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על מי שאינו רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 11 שנים מהיום הקובע;

(תיקון מס' 9)
תש"ע-2010
(תיקון מס' 10)
תשע"ב-2012

הוראות כאמור בפסקאות (1) ו-(2) ייקבעו בהתחשב, בין השאר, בכל אחד מאלה:

- (1) סוג או אופי המקום החייב בהנגשה;
- (2) סוג או אופי השירות הניתן במקום הציבורי החייב בהנגשה;
- (3) היקף המקומות או השירותים החייבים בהנגשה בידי אותו הגוף;
- (4) סוגי התאמות הנגישות.

לא נקבעה החלה הדרגתית, תחול חובת הנגישות במלואה לא יאוחר יום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, למעט רשות ציבורית המנויה בטור א' בתוספת השלישית, ולענין רשות ציבורית כאמור – לא יאוחר מהמועד הנקוב בטור ב' בתוספת השלישית לענין אותה רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לענין מי שאינו רשות ציבורית; בסעיף קטן זה, "היום הקובע" – יום פרסום התקנות הראשונות לפי סעיף זה, או י' בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006), המוקדם מביניהם.

(תיקון מס' 9)
תש"ע-2010
(תיקון מס' 10)
תשע"ב-2012

(ג) שר המשפטים רשאי, באישור הוועדה, להוסיף, בצו, רשות ציבורית לטור א' בתוספת השלישית ובטור ב' לצדה – את המועד שבו תחול חובת הנגישות במלואה לענין אותה רשות ציבורית, ובלבד שהמועד האמור לא יהיה מאוחר מיום כ"ו בחשוון התשפ"ב (1 בנובמבר 2021) ושצו כאמור יוגש לאישור הוועדה עד יום כ"ד בחשוון התשע"א (1 בנובמבר 2010).

(תיקון מס' 9)
תש"ע-2010

(ד) לענין מקומות ציבוריים שאינם בנינים, שיוקמו במקומות ציבוריים כאמור לאחר המועד הקובע, יהיו לשר המשפטים הסמכויות לקבוע הוראות לענין פטור מלא או חלקי או דרישות מופחתות, הנתונות לשר הפנים לפי סעיף 1158(ד)(2) לחוק התכנון והבניה.

(ה) פטור או דרישות מופחתות בדבר נטל כבד מדי, שנקבעו לפי סעיפים קטנים (ב)(2) ו-(ד), לא יחולו על –

- (1) מקום ציבורי שהאחראי לו על פי סימן זה הוא רשות ציבורית;
- (2) חובה שחלה לפי חוק התכנון והבניה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף קטן (א).

(ו) תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם הנציב ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה, ובאישור הוועדה.

(ז) שר המשפטים רשאי להוסיף בצו מקום על רשימת המקומות הציבוריים המנויים בתוספת הראשונה.

(ח) תקנות לפי סעיף זה החלות על רשות מקומית, ייקבעו בהסכמת שר הפנים.

(ט) סעיף זה לא יחול לגבי מקום ציבורי שחל עליו סימן ו', סימן ז', או סימן

ט'.

(י) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (א) יוגשו לאישור הוועדה לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006) ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

סימן ד': שירות ציבורי – נגישות

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
שירות ציבורי – מהו
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19. בסימן זה ובסימן ה' –

"שירות ציבורי" – אחד מאלה:

(1) שירות הניתן לציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו בידי גוף ציבורי או במקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג';

(2) שירות מהשירותים המפורטים בתוספת השניה המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

19יא. (א) שירות ציבורי יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות לפי סימן זה.

נגישות שירות ציבורי
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) מי שאחראי להספקת שירות ציבורי יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לפי סימן זה.

19יב. (א) לענין שירותים ציבוריים, יקבע שר המשפטים הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגים של שירותים ציבוריים, כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות באופן סביר; תקנות לפי סעיף זה יכללו, בין השאר, הוראות בדבר נגישות מידע המופק במסגרת שירות ציבורי, וכן בדבר התקנת אמצעי עזר והספקת שירותי עזר.

תקנות נגישות לענין שירות ציבורי
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) רשאי שר המשפטים, לקבוע פטור מלא או חלקי מהתאמות הנגישות שקבע ובכלל זה דרישות מופחתות, לגבי סוגי שירותים ציבוריים שקבע, כולם או חלקם, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) הפטור או הדרישות המופחתות מתחייבים כדי למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של השירות הציבורי;

(2) ביצוע התאמות נגישות בשירות יהווה נטל כבד מדי.

(ג) בתקנות לפי סעיף זה –

(1) ייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור, ככל שהן חלות על רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 12 שנים מהיום הקובע;

(2) יכול שייקבעו הוראות לענין החלה בהדרגה של הוראות הנגישות שבתקנות כאמור ככל שהן חלות על מי שאינו רשות ציבורית, לתקופה שלא תעלה על 11 שנים מהיום הקובע;

(תיקון מס' 10)
תשע"ב-2012
(תיקון מס' 11)
תשע"ג-2012

הוראות כאמור בפסקאות (1) ו-(2) ייקבעו בהתחשב, בין השאר, בכל אחד מאלה:

(1) סוג או אופי השירות החייב בהנגשה;

(2) היקף המקומות או השירותים החייבים בהנגשה על ידי אותו הגוף;

(3) סוגי התאמות הנגישות.

לא נקבעה החלה הדרגתית, תחול חובת הנגישות במלואה לא יאוחר מיום כ"ג בחשון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לענין מי שאינו רשות ציבורית; בסעיף קטן זה, "היום הקובע" – יום פרסום התקנות הראשונות לפי סעיף זה, או יום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006), המוקדם מביניהם.

(תיקון מס' 10)
תשע"ב-2012
(תיקון מס' 11)
תשע"ג-2012

(ד) (1) בעל רישיון יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות לשירותי

בזק ולמיתקני בזק לפי סימן זה;

(2) על אף האמור בסעיף קטן (א), לענין שירותי בזק ומיתקני בזק, יקבע שר התקשורת הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות סבירה לשירותים ומיתקנים כאמור; לענין זה, יהיו לשר התקשורת הסמכויות הנתונות לשר המשפטים לפי סעיף קטן (ב); ההתאמות כאמור יכול שייקבעו לפי סוגים של שירותי בזק ויכול שייקבעו גם לפי סוגים של מיתקני בזק.

(ה) (1) מי שעיסוקו בהשכרת רכב מנועי פרטי, שבבעלותו או בהחזקתו 100 כלי רכב לפחות, יחזיק לפחות שני כלי רכב, המותאמים לנהיגה בידי אדם עם מוגבלות, ולפחות שני כלי רכב נוספים, המותאמים להסעתו של אדם עם מוגבלות;

(2) מי שעיסוקו בהשכרת אוטובוסים וכלי רכב אחרים, יעמיד להשכרה כלי רכב נגישים לאנשים עם מוגבלות תמורת מחיר זהה למחירו של כלי רכב שאינו נגיש כאמור.

(3) שר התחבורה יתקין תקנות להסדרת הנגישות לפי הוראות סעיף קטן זה.

(ו) הוראות סעיפים קטנים (ב)(2) ו-(ד) בדבר נטל כבד מדי לא יחול לגבי שירותי ציבורי הניתן בידי רשות ציבורית.

(ז) תקנות לפי סעיף זה יותקנו לאחר התייעצות עם הנציב ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ולענין שירותי בזק גם עם בעלי רישיונות הנוגעים בדבר, בהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה, בהתחשב בהוראות תקן ישראלי ובאישור הוועדה.

(ח) היה השירות באחריותו של שר אחר, יתקין שר המשפטים תקנות כאמור, לאחר התייעצות גם עם אותו שר, לפי הענין.

(ט) שר המשפטים רשאי להוסיף בצו שירות על רשימת השירותים הציבוריים המנויים בתוספת השניה.

(י) סעיף זה לא יחול לגבי שירותי ציבורי שחל עליו סימן ו', סימן ז' או סימן י'.

(יא) תקנות ראשונות לפי סעיפים קטנים (א), (ד) ו-(ה) יוגשו לאישור הוועדה לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006), ויאושרו על ידי הוועדה עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

סימן ה': סייגים לחובת הנגישות

19 י.ג. (א) מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי קיים או בשירות ציבורי, יהיה פטור, בכפוף להוראות פרק זה, מביצוע התאמת נגישות מסוימת, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ומורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה אישר זאת;

(2) התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי בהתחשב בין השאר בכל אחד מאלה, לפי הענין –

(א) סוג השירות או המקום;

(ב) היקף הפעילות לרבות היקף האוכלוסיה הנדרשת לשירות או למקום;

(ג) טיב התאמת הנגישות ועלות התאמת הנגישות;

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
פטור מסוים מביצוע
התאמת נגישות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ד) קיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות;

(ה) קיומן של חלופות לאותו שירות או מקום, הניתנות בידי אותו גורם, בקרבת מקום ושהן נגישות על פי פרק זה;

(ו) היקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע התאמות הנגישות על פי הוראות פרק זה;

(3) התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום, בשל ערכי הסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;

(4) התאמת הנגישות מחייבת שינוי יסודי במהותו של מקום ציבורי קיים או של שירות ציבורי.

(ב) מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי שאינו בנין, שהוקם כמקום כאמור לאחר כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף 19ט(א), פטור מהתקנת מעלית או מביצוע התאמת נגישות אחרת שעלותה גבוהה שקבע שר המשפטים, באישור הוועדה, אם קבע הנציב כי ההתאמה תטיל עליו נטל כבד מדי לפי סעיף קטן (א)(2) למעט פסקה (ה).

(ג) מי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות פרק זה במקום ציבורי קיים או בשירות ציבורי, יהיה פטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת, אם קבע הנציב כי ביצוע ההתאמה עלול להביא להתמוטטות כלכלית של מי שחייב בביצוע ההתאמות כאמור.

19 יג. (א) הוראות סעיף 19 יג(א)(2), (ב) ו-(ג) לא יחולו לגבי –

(1) מקום ציבורי, המופעל או מוחזק בידי רשות ציבורית;

(2) שירות ציבורי הניתן בידי רשות ציבורית;

(3) חובה שחלה לפי חוק התכנון והבניה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף קטן 19ט(א);

(4) התאמה במקום ציבורי או בשירות ציבורי אם מי שחייב בביצועה פעל לגביה בחוסר תום לב.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הנציב רשאי ליתן לרשות ציבורית פטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת לענין מקום ציבורי שהיא מפעילה או מחזיקה או לענין שירות ציבורי שהיא נותנת, מחמת חוסר סבירות תקציבית כלכלית; ואולם לא יקבע הנציב פטור כאמור לגבי כל אחד מאלה:

(1) גוף ציבורי, המנוי בפסקאות (1) עד (4), (9) ו-(10) בהגדרה "גוף ציבורי" בסעיף 5;

(2) מוסד חינוך רשמי כמשמעותו בסעיף 19 ללב ושירות החינוך הניתן על ידו;

(3) מקום ציבורי שבו ניתן שירות בריאות ממלכתי כהגדרתו בסעיף 19טו;

(4) בנק ישראל, יד ושם, מגן דוד אדום, המוסד לביטוח לאומי, מכון התקנים, רשות הדואר, רשות שדות התעופה, רשות השידור, הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו ושירות התעסוקה.

19 יד. הוכיח מי שאחראי למקום ציבורי או מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי לפי הענין כי מתקיימת הוראה מהוראות סעיף 19 יג(א), (ב) או (ג), 19 כט(3), או 19 לא(ג) או הוראות מכוח סעיפים 19ט(ב)(2), 19ט(ד), 19 יב(2), 19 יב(ד), או 19 יז(ב), יבצע התאמות נגישות חלופיות, ככל שנקבעו בתקנות או שנקבעו לענין

פטור מסוים –
הוראות מיוחדות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 14)
תשע"ד-2014

התאמות נגישות
חלופיות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

פטור מסוים לפי סעיף 19ג, לרבות מעבר למקום אחר, שהן סבירות בנסיבות הענין.

19יד1. הנציב רשאי לקבוע פטור מלא או חלקי מביצוע התאמת נגישות מסוימת בהתאם לסעיף 19ג וכן לקבוע חובת ביצוע התאמות נגישות חלופיות שהן סבירות בנסיבות הענין, והכל כאמור בסימן זה.

פטור בידי הנציב
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

סימן ז': מוסדות חינוך, מוסדות על-תיכוניים, שירותי חינוך והשכלה – נגישות

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

חלק א': מוסדות על-תיכוניים

19כז. בחלק זה –

הגדרות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

"מוסד על-תיכוני" –

(1) מוסד שהוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958 (בחוק זה – חוק המועצה להשכלה גבוהה);

(2) מוסד שניתן לו היתר או אישור לפי סעיף 21א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(3) שלוחה או סניף של מוסד להשכלה גבוהה מחוץ לישראל הפועלים ברישיון המועצה להשכלה גבוהה לפי סעיף 25ג לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(4) מוסד שהתואר שהוא מעניק הוכר לפי סעיף 28א לחוק המועצה להשכלה גבוהה;

(5) מוסד על-תיכוני להשכלה מקצועית, טכנית, תורנית או דתית.

19כח. מוסדות על-תיכוניים ושירותי השכלה הניתנים בידי מוסדות אלה, יהיו נגישים בהתאם להוראות סעיפים 19ח ו-19יא ובהתאם להוראות לפי חלק זה.

נגישות מוסדות
על-תיכוניים
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19כט. שר החינוך התרבות והספורט (בחוק זה – שר החינוך) ושר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴, לפי הענין, יקבעו הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מוסדות, כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות, נגישות באופן סביר למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות על-תיכוניים, ולשירותי השכלה הניתנים בידי מוסדות אלה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר.

תקנות נגישות
למוסדות על-תיכוניים
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19לט1. מי שחייב בביצוע התאמת נגישות לפי סימן זה במקום ציבורי קיים שהוא מוסד על-תיכוני יהיה פטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת אם קבע הנציב אחד מאלה:

פטור מסוים מביצוע
התאמת נגישות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(1) התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות, ומורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה אישר זאת;

(2) התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופיו המיוחד של המקום, בשל ערכי הסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע;

(3) לענין מוסד על-תיכוני המנוי בפסקאות (3) ו-(5) להגדרה מוסד על-תיכוני – התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי.

19ל. בעל מוסד על-תיכוני יגיש לשר החינוך ולשר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴,

תכנית הנגשה
והתאמה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
(תיקון מס' 13)
תשע"ד-2014

⁴ סמכויותיו הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים: ["פ"פ תשע"ז מס' 7394](#) מיום 7.12.2016. עמ' 1313.

לפי הענין, תכנית המפרטת את דרכי הנגשתו והתאמתו של המוסד העל-תיכוני ושירותי ההשכלה הניתנים על ידו, עד תום שישה חודשים מיום פרסום תקנות לפי סעיף 19 כט החלות על אותו מוסד; התכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה ומורשה לנגישות השירות, ובאישורם.

החלה הדרגתית
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
(תיקון מס' 13)
תשע"ד-2014

19 לא. (א) הוראות הנגישות לענין נגישות מוסדות על-תיכוניים ושירותי ההשכלה הניתנים על ידיהם, לפי חלק זה, יוחלו בהדרגה, במשך תקופה שתחילתה לא יאוחר מיום ב' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008) וסופה לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לענין מי שאינו רשות ציבורית (בחלק זה – תקופת הביניים); עד תום 12 חודשים מיום פרסום תקנות לפי סעיף 19 כט יקבעו שר החינוך ושר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴, לפי הענין, בצו, את ההחלה ההדרגתית של הוראת הנגישות כאמור על המוסדות שעליהם חלות התקנות, בהתחשב בתכניות לפי סעיף 19 ל ככל שהוגשו; בקביעת ההחלה ההדרגתית לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את היקף פעילותו של השירות, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים.

(ב) עד תום תקופת הביניים, מוסדות על-תיכוניים יבצעו התאמות נגישות, באופן סביר, בעבור סטודנט עם מוגבלות, לפי הענין, הלומד במקום כאמור או העומד ללמוד בו, בהתייעצות עם מורשה לנגישות השירות ומורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה, לפי הענין; שר החינוך יפרסם מידע לציבור ולמוסדות העל-תיכוניים בדבר הזכויות על פי סעיף זה, והדרכים למימושן.

(ג) מי שחייב בביצוע התאמת נגישות לפי סעיף קטן (ב) יהיה פטור מביצוע אותה התאמה בתקופה שעד ליום ב' בתשרי התשס"ט (1 באוקטובר 2008), אם קבע הנציב כי ביצוע ההתאמה יטיל נטל כבד מדי.

(ד) לא נקבע צו לפי סעיף קטן (א), תחול חובת הנגישות על פי חלק זה במלואה, לא יאוחר מיום כ"ג בחשוון התשע"ט (1 בנובמבר 2018) לענין רשות ציבורית, ולא יאוחר מיום י"ב בחשוון התשע"ח (1 בנובמבר 2017) לענין מי שאינו רשות ציבורית.

(תיקון מס' 13)
תשע"ד-2014

19 לא 1. (א) תקנות לפי סעיף 19 כט וצו לפי סעיף 19 לא ייקבעו בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתחשב בהוראות התקן הישראלי, לפי הענין, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה.

התייעצות ואישור
הוועדה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1) יוגשו לאישור הוועדה עד ליום ג' באייר (1 במאי 2006) ויאושרו בידי הוועדה עד ליום י' בחשוון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

19 לא 2. בעלים של מוסדות על-תיכוניים יגישו מדי שנה לשר החינוך ולשר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴, לפי הענין, דיווח בדבר הנגשת המוסדות ושירותי ההשכלה הניתנים בהם שבוצעה במהלך השנה החולפת במוסדותיהם, בתקופת הביניים, כמתחייב על פי הוראות חלק זה.

דיווח לשר
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19 לא 3. שר החינוך ושר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴, לפי הענין, יגישו מדי שנה לוועדה דיווח בדבר התקדמות ההנגשה לפי חלק זה, שבוצעה במהלך השנה החולפת.

דיווח לוועדה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

חלק ב': מוסדות חינוך ושירותי חינוך

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19לב. בחלק זה –

"חוק לימוד חובה" – חוק לימוד חובה, התש"ט-1949;

"מוסד חינוך רשמי" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה;

"מוסד חינוך" – מוסד חינוך רשמי, מוסד חינוך מוכר, מוסד חינוך פטור ומוסד לחינוך מיוחד;

"מוסד חינוך מוכר" – כהגדרתו בחוק לימוד חובה לרבות בית ספר הפועל ברישיון מכוח חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969, ולמעט מוסד חינוך רשמי;

"מוסד חינוך פטור" – מוסד כמשמעותו בסעיף 5 בחוק לימוד חובה;

"מוסד לחינוך מיוחד" – כהגדרתו בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988.

19לג. מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם יהיו נגישים בהתאם להוראות

נגישות מוסדות חינוך
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

ח ו-19יא ובכפוף להוראות לפי חלק זה.

19לג1. לענין מקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות חינוך למעט גני ילדים, יקבע שר החינוך הוראות בדבר התאמות נגישות אלה בלבד:

תקנות נגישות במוסד חינוך
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(1) בניית פיר מעלית בבנין מרכזי אחד;

(2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה

בבנין המרכזי.

19לג2. בעלים של מוסדות חינוך יגישו לשר החינוך תכנית המפרטת את דרכי הנגשתו והתאמתו של מוסד החינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידו, עד תום שישה חודשים מיום פרסום התקנות לפי סעיף 19לג1; התכנית תיערך בהתייעצות עם מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה ומורשה לנגישות השירות, ובאישורם.

תכנית הנגשה והתאמה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19לג3. (א) הוראות הנגישות לענין נגישות מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם, לפי סעיף 19לג1, יוחלו בהדרגה, במשך תקופה של שנים עשרה שנים, שתחילתה לא יאוחר מיום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) וסופה לא יאוחר מיום כ"ו בניסן התשע"ט (1 במאי 2019) (בחלק זה – תקופת הביניים); עד ליום י"ג באייר התשס"ז (1 במאי 2007) יקבע שר החינוך בצו את ההחלה ההדרגתית של הוראות הנגישות כאמור, בפריסה שווה בכל אחת משנים עשרה השנים בהתחשב בתכניות לפי סעיף 19לג2 ככל שהוגשו; בקביעת הפריסה לפי סעיף זה רשאי השר להביא בחשבון את היקף פעילותו של השירות, האזור שבו הוא ניתן, סוג המוגבלות וקיומן של חלופות נגישות באזור מסוים.

החלה הדרגתית
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) לא נקבעו צווים לפי סעיף קטן (א), תחל חובת הנגישות על פי חלק זה במלואה, לא יאוחר מיום כ"ו בניסן התשע"ט (1 במאי 2019).

19לג4. (א) תקנות לפי סעיפים 19לג1, 19לד וצו לפי סעיף 19לג3 ייקבעו בהתייעצות עם המרכז לשלטון מקומי, עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, בהתחשב בהוראות התקן הישראלי, לפי הענין, ובהתאם לעקרונות היסוד ולמטרותיו של חוק זה.

התייעצות ואישור הוועדה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (1) יוגשו לאישור הוועדה עד ליום ג' באייר (1 במאי 2006) ויאושרו עד ליום י' בחשון התשס"ז (1 בנובמבר 2006).

19לג5. בעלים של מוסדות חינוך יגישו מדי שנה לשר החינוך, דיווח בדבר הנגשת מוסדות חינוך ושירותי החינוך הניתנים על ידיהם שבוצעה במהלך השנה

דיווח לשר
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

החולפת במוסדותיהם, בתקופת הביניים, כמתחייב על פי הוראות חלק זה.
19לג6. שר החינוך יגיש מדי שנה לוועדה דיווח בדבר התקדמות ההגשה לפי חלק זה, שבוצעה במהלך השנה החולפת.

דיווח לוועדה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19לד1. (א) תלמיד עם מוגבלות זכאי לנגישות למקום שהוא מוסד חינוך או גן ילדים, לפי הענין, ולשירות חינוך הניתן על ידי אותו מוסד; בסעיף זה, "גן ילדים" – גן ילדים שהוא מוסד חינוך רשמי, גן ילדים בבעלות רשות חינוך מקומית או גן ילדים שחל עליו חוק החינוך המיוחד.

נגישות פרטנית
לתלמיד ולהורה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) שר החינוך יקבע הוראות בדבר התאמות הנגישות הנדרשות, בין בדרך כלל ובין לסוגי מוסדות, כדי לאפשר נגישות באופן סביר לתלמיד עם מוגבלות כאמור בסעיף קטן (א); תקנות לפי סעיף זה יכללו הוראות בדבר ביצוע התאמות נגישות בקשר לכל אחד מאלה:

- (1) התקנת מעלית נגישה בבנין מרכזי אחד, למעט לענין גן ילדים;
- (2) בניית תא שירותים נגיש אחד לנשים ואחד לגברים בקומת הכניסה בבנין המרכזי;
- (3) הנגשת הכניסה למוסד החינוך ודרכי הגישה מהכניסה לבנין המרכזי, בין הבנין המרכזי למבנים הסמוכים ודרכי הגישה לחצר ולאולם הספורט ולרבות כבשים בדרכי הגישה;
- (4) אמצעי נגישות לאנשים עם מוגבלות בראיה ובשמיעה, לרבות התקנת אמצעי עזר ושירותי עזר;
- (5) התאמות נוספות הנדרשות כדי לאפשר לתלמיד נגישות באופן סביר במוסד החינוך או בגן הילדים בו הוא לומד.

(ג) הורה של תלמיד, שהוא אדם עם מוגבלות, זכאי לנגישות במוסד החינוך או בגן הילדים שבו התלמיד לומד, והוראות סעיף קטן (ב) יחולו, בשינויים המחויבים; בפסקה זו, "הורה" – לרבות אפוטרופוס.

(ד) מוסד חינוך וגן ילדים יבצעו את התאמות הנגישות בעבור תלמיד הלומד במוסד החינוך, בעבור ילד הרשום במוסד החינוך והעתידי ללמוד בו ובעבור הורה כאמור בסעיף קטן (ג), מיד לאחר המועד שבו נודע לראשונה למוסד החינוך, או לגן הילדים, לפי הענין, על רישומו של התלמיד במקום.

(ה) שר החינוך, באישור הוועדה, יקבע הוראות לענין –

- (1) חובת הרשם לברר, בעת הרישום של התלמיד, את הצורך בביצוע התאמות נגישות; בפסקה זו, "הרשם" – כמשמעותו בתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), התשי"ט-1959;
- (2) מועדים ליידוע הבעלים של מוסד החינוך או גן הילדים בדבר רישומו של התלמיד ובדבר הצורך בביצוע התאמות הנגישות, ומועדים לביצוע התאמות הנגישות בעבורו או בעבור הורה, והכל כדי שביצוע ההתאמות יסתיים לפני תחילת הלימודים של התלמיד במוסד החינוך או בגן הילדים.

(תיקון מס' 5)
תשס"ח-2008

19לד1. (א) רשויות מקומיות, בין בעצמן ובין באמצעות מוסד ציבורי או גוף ארצי הקשור אליהן, יפרסמו מכרז לבחירת גורמים שאיתם יתקשרו לצורך ביצוע התאמות נגישות, במוסדות חינוך או בגני ילדים לפי סעיף 19לד1.

ביצוע התאמות
נגישות במכרז
מסגרת
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) חלה על רשות מקומית או על כל גורם אחר, החייב על פי דין בחובת מכרז, חובה לבצע התאמות במוסד חינוך או בגן ילדים על פי חלק זה, רשאית הרשות, או אותו גורם אחר, להתקשר עם מי שנבחר במכרז על פי סעיף קטן (א); התקשר גוף לפי סעיף זה, יצא ידי חובתו לפי כל דין המחייב התקשרות במכרז.

19 לד2. בעלים של כל מוסד חינוך וגן ילדים יגיש בקשה להיתר בניה לביצוע הוראות הנגישות לפי סעיפים 19לג1 וסעיף 19לד; הבקשה תוגש בתוך שנה מיום התקנת התקנות לפי סעיפים אלה.

19 לד3. הוראות לפי חלק זה באות להוסיף ולא לגרוע מחובה שחלה לפי חוק התכנון והבניה, טרם כניסתן לתוקף של התקנות לפי סעיף 158 לחוק התכנון והבניה.

סימן ח': חוזה ביטוח

19 לה. (א) מתן יחס שונה בחוזה ביטוח (בסימן זה – יחס שונה) לא יהווה הפליה לפי פרק זה, אם הוא מבוסס על נתונים אקטואריים, נתונים סטטיסטיים, מידע רפואי, או מידע אחר, שהם אמינים ורלוונטים להערכת הסיכון הביטוחי המסוים, ומתן יחס זה סביר בנסיבות הענין.

(ב) מבטח אשר שילם דמי ביטוח מוגדלים מחמת מוגבלותו שלא בהתאם להוראת סעיף קטן (א), זכאי להשבה בגובה ההפרש שבין דמי הביטוח ששילם, לבין דמי הביטוח שהיה משלם לולא ההפליה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, וזאת נוסף על כל סעד אחר.

(ג) קרה מקרה הביטוח לפני שהמבטח קיבל הפרש כאמור בסעיף קטן (ב) והמבטח פעל שלא בתום לב, זכאי המבטח לתגמולי ביטוח מוגדלים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח ששולמו בפועל לבין דמי הביטוח שהיו משתלמים לולא ההפליה, וזאת נוסף על כל סעד אחר.

(ד) קרה מקרה הביטוח לפני שהמבטח קיבל הפרש כאמור בסעיף קטן (ב) והמבטח פעל בתום לב, זכאי המבטח לתגמולי ביטוח בתוספת תשלום ההפרש כאמור בסעיף קטן (ב), וזאת נוסף לכל סעד אחר.

(ה) סירב מבטח לבטח אדם עם מוגבלות, בניגוד להוראות סימן זה, וקרה מקרה ביטוח, רשאי בית המשפט לפסוק לאדם כאמור פיצוי שלא יעלה על שיעורי תגמולי הביטוח שהיו מגיעים לו לולא הסירוב לבטח, בניכוי דמי הביטוח שהיה משלם, אילולא הסירוב כאמור, אם התקיימו כל אלה:

(1) האדם פנה לממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון כמשמעותו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (בסימן זה – הממונה על שוק ההון), בתוך 30 ימים ממועד שנודע לו על הסירוב מחמת המוגבלות, ובלבד שפנה למפקח לפני שקרה מקרה הביטוח; קבע המפקח שההפליה מותרת, ובלבד שהאדם ערער לבית המשפט בתוך 45 ימים מיום קבלת ההודעה על החלטה;

(2) האדם עשה מאמץ סביר בנסיבות הענין לבטח עצמו מפני אותו סיכון אצל מבטח אחר וסורב;

בסעיף קטן זה –

"סירוב" – לרבות מתן יחס שונה באופן קיצוני, בנסיבות הענין, שבעקבותיו לא נכרת חוזה ביטוח;

"שיעור תגמולי הביטוח" – שיעור תגמולי הביטוח לפי פוליסה סבירה בנסיבות הענין שאין בה יחס שונה כאמור בסעיף קטן (א).

(ו) (1) מבטח עם מוגבלות שניתן לו יחס שונה או אדם עם מוגבלות שבקשתו להיות מבטח נדחתה (בסעיף זה – מתלונן) רשאי להגיש תלונה כמשמעותה בחוק הפיקוח על עסקי הביטוח, התשמ"א-1981, לממונה על שוק ההון על החלטה בדבר מתן יחס שונה או על סירוב לבטח כמשמעותם בסעיף זה, והוראות חוק הפיקוח על עסקי הביטוח

יחולו; היתה החלטה בענין התלונה כרוכה בנושאים רפואיים, יתייעץ הממונה על שוק ההון, לפי הצורך, עם מומחה רפואי שימנה לענין זה; (2) לא נתקבלה החלטה של הממונה על שוק ההון בתוך 90 ימים ממועד הגשת התלונה, רשאי המתלונן, מתום 90 הימים האמורים ואילך, להעביר את תלונתו להכרעתה של ועדה כמשמעותה בפסקה (3)(א) (בסימן זה – ועדת תלונות); הועברה התלונה לוועדת תלונות, תודיע ועדת התלונות לממונה על שוק ההון, והממונה על שוק ההון לא יהיה מוסמך עוד לדון בתלונה; הממונה על שוק ההון יעביר לוועדת תלונות בתוך 14 ימים את התלונה וכל חומר הנוגע אליה המצוי ברשותו, והוראות סעיף 50(ב) לחוק הפיקוח על עסקי הביטוח לא יחולו לענין זה;

אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכויותיו של אדם עם מוגבלות לפנות לבית המשפט בשל הפרת הוראות סימן זה.

(3) (א) ועדת תלונות תהיה בת שלושה חברים, ואלה הם:

(1) שופט בדימוס שימנה שר המשפטים והוא יהיה היושב ראש;

(2) אקטואר, מתוך רשימה של אקטוארים המתמחים בסוגים שונים של ביטוח (בסימן זה – רשימת אקטוארים), שקבע שר האוצר בהתייעצות, בין השאר, עם גורמים שמייצגים, לדעת שר האוצר, את ענף הביטוח;

(3) מומחה, מתוך רשימה של מומחים בסוגים שונים של מוגבלות (בסימן זה – רשימת מומחים), שקבע שר המשפטים בהתייעצות, בין השאר, עם הנציב; בפסקה זו, "מומחה" – לרבות רופא, אח או אחות, פסיכולוג, בעל מקצוע פארא-רפואי ולמעט אקטואר.

(ב) שר המשפטים, באישור הוועדה, יקבע את כל אלה:

(1) דרך מינוים של חברים בוועדת תלונות, בשים לב, בין השאר לסוג המומחיות של האקטואר והמומחה, ולסוג המוגבלות של המתלונן;

(2) סדרי הדין של ועדת התלונות, לרבות בכל הקשור לשמיעת טענות הצדדים או הגשת ראיות ומסמכים מטעמם; כל עוד לא הותקנו תקנות כאמור, או בענין שלא נקבעה לגביו הוראה בתקנות, תפעל ועדת התלונות בדרך הנראית לה צודקת ומועילה ביותר בנסיבות הענין;

(3) שכר והחזר הוצאות לחברי ועדת תלונות;

(4) תקנות ראשונות לפי סעיף זה יוגשו לאישור הוועדה עד ליום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006);

(4) הודעה על מינוי יושב ראש ועדת תלונות וכן רשימת האקטוארים ורשימת המומחים יפורסמו ברשומות;

(5) מינוי חבר ועדת תלונות יהיה לתקופה שלא תעלה על 5 שנים;

(6) ועדת תלונות רשאית, ככל שנדרש, להורות לנילון, לתקן ליקוי בדבר מתן יחס שונה או סירוב לבטח שלא בהתאם להוראות סימן זה; העתק החלטה כאמור תועבר לממונה על שוק ההון לשם בחינת הצורך להורות על תיקון ליקוי כאמור, למבטחים נוספים;

(7) החלטת ועדת תלונות תינתן ברוב דעות, ולאחר שניתנה הזדמנות

למתלונן, לנילון, לנציב ולארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות להשמיע את טענותיהם;

(8) החלטת ועדת תלונות תינתן בתוך 90 ימים ממועד העברת התלונה אליה;

(9) החלטות הממונה על שוק ההון לפי סימן זה והחלטות ועדת תלונות, שיש בהן כדי להשפיע על אנשים עם מוגבלות, על מבטחים נוספים או על מבטחים נוספים, יפורסמו לציבור;

(10) מי שרואה עצמו מקופח מהחלטת הממונה על שוק ההון או מהחלטת ועדת תלונות, רשאי לערער לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מיום קבלת ההודעה על ההחלטה;

(11) הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים, אלא אם כן הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע ההחלטה.

(ז) (1) החליט מבטח ליתן למבטח יחס שונה או סירב מבטח לבטח אדם, ימסור לו המבטח הודעה מנומקת בכתב עם תמצית בסיס הנתונים, אם המבטח התבסס עליהם במתן ההחלטה, וכן תמצית המידע שעליהם התבסס; על אף האמור, המבטח רשאי למסור את נימוקי החלטתו ותמצית המידע והנתונים לאדם או למבטח כאמור באמצעות רופאו של המבטח; רופא המבטח רשאי, באישורה של ועדת אתיקה, שלא למסור את הנימוקים והמידע האמורים או חלק מהם לידי אדם המידע או הנימוקים עלולים לגרום נזק חמור לבריאותו הגופנית או הנפשית, או לסכן את חייו; בסעיף זה, "ועדת אתיקה" – כמשמעותה בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996;

(2) סירב מבטח לבטח אדם או החליט ליתן למבטח יחס שונה, יודיע לו המבטח על אפשרויותיו להגיש תלונה לממונה על שוק ההון ולוועדת תלונות, כמפורט בסעיף זה, או להגיש תביעה לבית המשפט, וכן על ההוראות בדבר נטל ההוכחה; מידע כאמור בפסקה זו יימסר בנוסח שקבע שר המשפטים, ככל שקבע;

(3) הודעת מבטח לפי סעיף קטן זה, תימסר בתוך 90 ימים ממועד מסירת ההצעה לכריתת חוזה ביטוח או לשינוי חוזה ביטוח, לפי הענין; הממונה על שוק ההון רשאי להאריך את מועד המסירה לתקופות נוספות שלא יעלו סך הכל על 60 ימים נוספים, מסיבות מיוחדות שיימסרו למבטח; פעל המבטח בניגוד לסעיף קטן זה, דינו הקנס האמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

(ח) מי שעיסוקו במתן שירותי ציבורי או הפעלת מקום ציבורי שאינו שירות ביטוח, לא יפלו אדם עם מוגבלות מחמת יחס שונה או מחמת סירוב מבטח לבטח, שניתן לו שלא לפי הוראות סעיף קטן (א).

19. לז. הוכיח תובע או מתלונן לפי סימן זה, אחד מאלה, חזקה שהנתבע או הנילון הפלה אותו מחמת מוגבלותו כל עוד לא הוכיח הנתבע או הנילון אחרת –

(1) סירב מבטח לבטח אדם עם מוגבלות או נתן לו יחס שונה ולא סירב או קבע יחס שונה כאמור, באותן נסיבות, למי שאינו אדם עם מוגבלות;

(2) הנתבע התנה את הביטוח לאדם עם מוגבלות, בקיום תנאי אשר אינו נדרש ממי שאינו אדם עם מוגבלות.

19. לז. בתביעה או תלונה לפי סימן זה, נטל ההוכחה כי הסירוב או מתן היחס השונה מבוסס על מידע כאמור בסעיף 19(א), יחול על המבטח.

(תיקון מס' 16)
תשע"ו-2016

חזקות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

נטל ההוכחה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19לח. סימן זה יחול, בשינויים המחויבים, גם לענין סירוב להרחיב חוזה ביטוח קיים או מתן יחס שונה בקשר לבקשה כאמור; בסעיף זה, "הרחבת חוזה ביטוח" – הגדלת סכום הביטוח או הוספת כיסוי ביטוח.

סימן י"א: מורשי נגישות ורכזי נגישות

19מא. (א) מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה יהיה מי שמתקיימות בו ההוראות לפי סעיף זה והוא רשום במדור מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה בפנקס המהנדסים והאדריכלים או במדור מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה בפנקס ההנדסאים והטכנאים כאמור בסעיף 2(ג) לחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (בחוק זה – חוק המהנדסים והאדריכלים).

(ב) מי שמתקיימות בו פסקאות (1) ו-(2) כשיר להיות מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה:

(1) הוא אחד מאלה:

(א) אדריכל או מהנדס, הרשומים בפנקס המהנדסים והאדריכלים, במדור הקשור למבנים, תשתיות וסביבה שקבע הרשם בהתייעצות עם הנציב;

(ב) הנדסאי הרשום בפנקס ההנדסאים והטכנאים, והוא רשום בפנקס התחום הקשור למבנים ותשתיות שקבע הרשם בהתייעצות עם הנציב;

(2) הוא מקיים דרישות שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴ בהתייעצות עם הנציב לענין הכשרה לרבות הכשרה מעשית, השתלמות ובחינות הסמכה בכל הקשור להוראות נגישות לפי פרק זה ולפי חוק התכנון והבניה; דרישות לפי פסקה זו יכול שייקבעו לסוגי בעלי מקצוע כאמור בפסקה (1) וכן לענין היקף שעות ההכשרה, ההשתלמות ותכניהם, וסוג הבחינות.

(ג) לשם קיום הוראות נגישות לפי פרק זה ולפי חוק התכנון והבניה לענין חוות דעת של מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה, תהיה חוות הדעת של הנדסאי, של אדריכל רשום שאינו אדריכל רשוי או של מהנדס רשום שאינו מהנדס רשוי תקפה רק לענין אותו סוג של מבנה שהוא מוסמך לגביו לפי חוק המהנדסים והאדריכלים.

(ד) המדורים המנוהלים על פי סעיף זה:

(1) יכללו פרטים בדבר המקצוע של המורשה ואם הוא הנדסאי, או אדריכל רשום שאינו אדריכל רשוי או מהנדס רשום שאינו מהנדס רשוי – לענין סוג המבנה שחוות דעתו תקפה לגביו, כאמור בסעיף קטן (ג);

(2) יפורסמו ויהיו פתוחים לעיון לכל דורש.

(ה) הרשם ינפיק תעודת מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה למי שרשום כאמור בסעיף קטן (א) כמורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה; בתעודה יירשמו הפרטים האמורים בסעיף קטן (ד)(1).

(ו) בסימן זה –

"אדריכל רשוי", "מהנדס רשוי" – מי שקיבל רישיון אדריכל או רישיון מהנדס, לפי הענין, לפי סעיף 11(א) לחוק המהנדסים והאדריכלים;

"פנקס המהנדסים והאדריכלים" ו"פנקס ההנדסאים והטכנאים", "המועצה" – כמשמעותם בחוק המהנדסים והאדריכלים;

"הרשם" – אחד מאלה, לפי הענין:

- (1) לענין מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה שהוא אדריכל או מהנדס – הרשם כמשמעותו בסעיף 8 לחוק המהנדסים והאדריכלים;
- (2) לענין מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה שהוא הנדסאי – עובד של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה שהוא בעל השכלה אקדמית ושהמנהל הכללי של אותו משרד הסמיכו לענין זה;
- (3) לענין מורשה לנגישות השירות – עובד של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה שהוא בעל השכלה אקדמית ושהמנהל הכללי של אותו משרד הסמיכו לענין זה.

מורשה לנגישות
השירות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005
(תיקון מס' 4)
תשס"ז-2007

19מא1. (א) הרשם ינהל פנקס המורשים לנגישות השירות.

(ב) מורשה לנגישות השירות יהיה מי שמתקיימות בו הוראות לפי סעיף זה, והוא רשום בפנקס המורשים לנגישות השירות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) מי שמתקיימות בו פסקאות (1) ו-(2) כשיר להיות מורשה לנגישות השירות:

(1) הוא אחד מאלה:

(א) אדריכל, מהנדס או הנדסאי כמשמעותם בסעיף 19מא(ב)(1);
(ב) הוא בעל מקצוע אקדמי או טכנולוגי אשר שר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴, בהתייעצות עם הנציב, הכיר בו כמקצוע מתאים לצורך הכרה בו כמורשה לנגישות השירות לרבות רופא, אחות, מרפא בעיסוק, פיזיותרפיסט, פסיכולוג, עובד סוציאלי, או קלינאי תקשורת; בפסקה זו, "מרפא בעיסוק", "פיזיותרפיסט", "קלינאי תקשורת" – כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008;

(תיקון מס' 4)
תשס"ז-2007
(תיקון מס' 6)
תשס"ח-2008

(ג) הוא בעל תואר אקדמי בנגישות לאנשים עם מוגבלויות שונות ממוסד להשכלה גבוהה, כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "מוסד על-תיכוני" בסעיף 19כז, ושר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם הנציב, הכיר בתואר כאמור כהכשרה מתאימה למורשה לנגישות השירות;

(ד) הוא בעל תואר אקדמי בנגישות לאנשים עם מוגבלויות שונות ממוסד להשכלה גבוהה בחוץ לארץ, ושר התעשייה המסחר והתעסוקה, בהתייעצות עם הנציב, הכיר במוסד והכיר בתואר כהכשרה מתאימה למורשה לנגישות השירות;

(2) הוא מקיים דרישות שקבע שר התעשייה המסחר והתעסוקה בהתייעצות עם הנציב לענין הכשרה לרבות הכשרה מעשית, השתלמות ובחינות הסמכה בכל הקשור להוראות הנגישות לפי פרק זה לפי הענין; דרישות לפי פסקה זו יכול שייקבעו לסוגי מקצוע או לסוגי תארים אקדמיים כאמור בפסקה (1) וכן לענין היקף שעות ההכשרה, ההשתלמות ותכניהם, וסוג הבחינות.

(ד) הפנקס המנוהל על פי סעיף קטן (א) –

(1) יכלול פרטים בדבר המקצוע או התואר של המורשה, לפי הענין;

(2) יפורסם ויהיה פתוח לעיון לכל דורש.

(ה) הרשם ינפיק תעודת מורשה לנגישות השירות למי שרשום כאמור בסעיף קטן (א) כמורשה לנגישות השירות; בתעודה יירשמו פרטים בדבר המקצוע או התואר של המורשה, לפי הענין.

19מא2. (א) ועדת האתיקה כאמור בסעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים תחקור תלונה שהובאה לפניה ולפיה מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה שהוא אדריכל או מהנדס כאמור בסעיף 19מא(ב)(1)(א) עשה אחד מאלה:

- (1) גילה חוסר אחריות או רשלנות במילוי תפקידו כמתחייב מהוראת נגישות לפי פרק זה או לפי חוק התכנון והבניה;
- (2) השיג את רישומו כמורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה על ידי מסירת נתונים כוזבים או הסתרת עובדות;
- (3) ביצע את תפקידו כמורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה תוך ניגוד ענינים.

(ב) נוכחה ועדת האתיקה כי התקיימה במורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה הוראה מהוראות סעיף קטן (א)(1) עד (3) רשאית היא להטיל עליו התראה או נזיפה, להתלות או למחוק את רישומו מהמדור בפנקס כאמור בסעיף 19מא(א).

(ג) ועדת האתיקה רשאית לדון בתלונה לפי סעיף זה ובמקרה שהובא לפניה לפי סעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים, לגבי אותו נילון, במשותף.

(ד) הרשם רשאי להתלות או למחוק את רישומו של הנדסאי כאמור בסעיף 19מא(ב)(1)(ב) מהמדור בפנקס כאמור בסעיף 19מא(א) או של מורשה לנגישות השירות מפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א), לפי הענין, אם נוכח כי מתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא הורשע בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה שעולה ממנה כי הוא חסר האחריות הדרושה לעסוק כמורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה או מורשה לנגישות השירות לפי הענין;
- (2) נקבע בפסק דין חלוט כי המורשה גילה חוסר אחריות או רשלנות במילוי תפקידו כמתחייב לפי הוראות נגישות לפי פרק זה או לפי חוק התכנון והבניה או כי הוא ביצע את תפקידו תוך ניגוד ענינים;
- (3) הוא השיג את רישומו כמורשה על ידי מסירת נתונים כוזבים או הסתרת עובדות.

19מא3. (א) חדל להתקיים לגבי מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה תנאי מתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 19מא(ב), ימחק הרשם את רישומו מהמדור בפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א) שבו הוא רשום.

(ב) חדל להתקיים לגבי מורשה לנגישות השירות תנאי מתנאי הכשירות הקבועים בסעיף 19מא(ג), ימחק הרשם את רישומו מהמדור בפנקס המנוהל על פי סעיף 19מא(א).

19מא4. החלטה של רשם, ועדת אתיקה או שר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴ לפי סימן זה תימסר בכתב ובצירוף הנימוקים להחלטה.

19מא5. (א) שר התעשייה המסחר והתעסוקה⁴ רשאי, לאחר התייעצות עם הנציב והמועצה, לקבוע את הפעולות שייעשו בידי מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה ואת הפעולות שייעשו בידי מורשה לנגישות השירות.

(ב) שר התעשייה המסחר והתעסוקה רשאי, לאחר התייעצות עם הנציב, ובאישור הוועדה, לקבוע אגרות כמפורט להלן:

- (1) אגרה בעד בחינות לפי סעיפים 19מא(ב)(2) ו-19מא(ג)(2);
- (2) אגרה בעד רישום כמורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה לפי סעיף 19מא(א) או כמורשה לנגישות השירות לפי סעיף 19מא(א);

(3) אגרה תקופתית שעל כל אחד מהמורשים כאמור בפסקה (2) לשלם והמועד לתשלומה, וכן תוספת אגרה והפרשי הצמדה שיש לשלם אם האגרה כאמור לא שולמה במועד.

19מב. (א) מי שאחראי להספקת שירות ציבורי כהגדרתו בסימן ד', המעסיק 25 עובדים לפחות ימנה מקרב עובדיו אדם הבקיא, ככל הניתן, בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה – רכז נגישות).

(ב) רכז נגישות –

(1) ימסור מידע לציבור על אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה.

סימן י"ב: סמכויות הנציב – נגישות

19מג. (א) הנציב, או עובד ציבור שהוא הסמיך לענין סימן זה (בסעיף זה – הנציב), רשאי להורות בצו למי שחייב בביצוע התאמות נגישות לפי הוראות חוק זה או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, לנקוט פעולות שיפורטו על ידו לשם ביצוע התאמות כאמור, כולן או חלקן (בסעיף זה – צו נגישות); צו נגישות יכול שיכלול הוראות בדבר ביצוע פעולות הנדרשות כדי לבצע התאמות נגישות בהתאם ללוח הזמנים שנקבע לפי פרק זה, לרבות בדבר הגשת בקשה להיתר בניה או פרסום מכרז; בסימן זה, "עובד ציבור" – עובד מדינה כמשמעותו בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1958, עובד רשות מקומית וכן עובד רשות סטטוטורית שחל עליו דין משמעותי, על פי דין.

(ב) לא הוצא צו להחלה הדרגתית של חובת הנגישות לפי סעיפים 19כ, 19לא, 19לג, 19לט או 19מ, במועד הקבוע בסעיף מהסעיפים האמורים, רשאי הנציב להורות בצו נגישות על ביצוע התאמות נגישות לגבי החלק היחסי שהיה צריך לבצע בו התאמות נגישות לפי הסעיפים האמורים, אילו הוצא הצו להחלה הדרגתית במועד.

(ג) לא יוציא הנציב צו נגישות אלא לאחר שניתנה הזדמנות למי שכלפיו מופנה הצו להשמיע את טענותיו.

(ד) לא יוציא הנציב צו נגישות לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, אלא לאחר שעברו 21 ימים מהיום שבו הוא הודיע לוועדה המקומית לתכנון ולבניה הנוגעת בדבר, על כוונתו להוציא צו כאמור, ובלבד שהוועדה האמורה לא הודיעה על התנגדותה בתוך תקופה זו בשל פרשנות שונה של הוראות חוק התכנון והבניה; התנגדה הוועדה המקומית להוצאת הצו, יכריע במחלוקת היועץ המשפטי לממשלה.

(ה) בצו נגישות תיקבע התקופה לביצוע הפעולות המפורטות בו, אשר תחילתה עם מסירת הצו לאדם המחויב בו.

(ו) המצאת צווי נגישות תהיה כאמור בסעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (בפרק זה – חוק סדר הדין הפלילי), בשינויים המחויבים.

(ז) לשם ביצוע הוראות סעיף זה, רשאי הנציב או עובד ציבור שהסמיך לענין זה –

(1) לדרוש מאדם שחב בביצוע התאמות נגישות לפי חוק זה או לפי

רכז נגישות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

צו נגישות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

חוק התכנון והבניה למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו, שהוא חייב בהחזקתה על פי חוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982;

(2) לדרוש מאדם כאמור בפסקה (1) למסור לו מידע ומסמכים הנוגעים לביצוע חובת הנגישות לפי חוק זה או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה;

(3) להיכנס בכל עת סבירה למקום ציבורי כהגדרתו בסימן ג' או למקום שבו ניתן שירות ציבורי כהגדרתו בסימן ד' לצורך בדיקת קיום ההוראות לפי חוק זה או הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה.

19מד. (א) כל אדם רשאי לפנות לנציב בבקשה לקבל מידע על אודות הנושאים המפורטים בסעיף קטן (ב) (להלן – שאילתה).

(ב) שאילתה תהיה בנושאים אלה בלבד:

(1) תחולת הגדרות "מקום ציבורי" כאמור בסימן ג', "שירות ציבורי" כאמור בסימן ד', "רשות ציבורית" כאמור בסימן א', לענין מקום, שירות או רשות נושא השאילתה;

(2) תחולת הסייגים שמכוח סעיפים 19ט(ב), 19ט(ד), 19יב(ב), 19יב(ד), 19יג,

19יז(ב) או 19כט(ג), או סעיפים 158(ד) ו-158(ה) (1) לחוק התכנון והבניה, על מקום, שירות או רשות נושא השאילתה, והסדרי הנגישות החלופיים המתחייבים לפי הוראות סעיף 19יד לחוק זה או סעיף 158(ה) (2) לחוק התכנון והבניה;

(3) אם הוציא הנציב צו נגישות לגבי מקום ציבורי, שירות ציבורי או רשות ציבורית נושא השאילתה;

(4) נושא אחר, שקבע שר המשפטים, בהתייעצות עם הנציב.

(ג) הנציב ישיב לשאילתה בתוך 60 ימים מיום קבלתה.

(ד) שר המשפטים, באישור הוועדה, רשאי לקבוע חובת תשלום אגרה

לענין הגשת השאילתה והטיפול בה.

19מה. (א) הוגשה תלונה או התעורר חשד לביצוע עבירה לפי סעיף 19מח, למעט עבירה שענינה יחס שונה בחוזה ביטוח בניגוד להוראות סימן ח', או הוגשה תלונה לפי הוראת הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה, רשאי הנציב או עובד ציבור שהוא הסמיך לכך, לחקור אדם שלדעתו קשור לביצוע עבירה כאמור, או שיש לו או עשוי להיות לו מידע עליה.

(ב) לא יסמיך הנציב עובד ציבור כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן

התקיימו שנים אלה:

(1) משטרת ישראל לא הודיעה בתוך חודש מפניית הנציבות אליה, כי היא מתנגדת להסמכה כאמור;

(2) העובד קיבל הכשרה מתאימה כפי שנקבעה בין הנציב ובין משטרת ישראל.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכות המשטרה לחקור

עבירה כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) על חקירה לפי סעיף קטן זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת

הפרוצדורה הפלילית (עדות).

19מו. הנציבות תפרסם מידע לציבור על החובות והזכויות לפי פרק זה.

שאילתה לנציב
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

חקירה בידי הנציבות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

פרסום מידע לציבור
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19מז. הנציב ידווח לוועדה, אחת לשנה, על פעילותו לקידום הוראות פרק זה,
לרבות –

- (1) מספר השאלות שהוגשו לנציב ואופן הטיפול בהן;
- (2) מספר התביעות שהגיש לפי סימן י"ד ושלביהן;
- (3) מספר צווי הנגישות שהוציא.

סימן י"ג: עונשין

19מח. (א) המפלה אדם בניגוד להוראות סעיף 19 וסעיף 19לה, דינו – כפל
הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף זה – חוק
העונשין).

(ב) בית המשפט שהרשיע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (א) רשאי נוסף על
כל עונש אחר, לצוות על הפסקת העיסוק בעסק ובלבד שאותו אדם הוא בעליו,
מחזיקו, מנהלו, או האחראי בפועל בו, לתקופה שיקבע.

(ג) אדם המפר הוראת צו נגישות, דינו – הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3)
לחוק העונשין, וקנס נוסף, בשיעור של 5% מהקנס כאמור, לכל יום שבו נמשכת
העבירה מעבר לתקופת הזמן שנקבעה בצו הנגישות.

(ד) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) בידי תאגיד, דינו כפל הקנס הקבוע
לאותה עבירה.

(ה) (1) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה
לפי סעיף קטן (ג) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו,
דינו – הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; לענין סעיף זה,
"נושא משרה בתאגיד" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף
מוגבל או אדם האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו נעברה
העבירה;

(2) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (ג) בידי תאגיד או בידי עובד
מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר חובתו לפי פסקה (1)
אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

(ו) עובד אחראי ברשות ציבורית שאינה תאגיד חייב לפקח ולעשות כל
שניתן למניעת הפרת הוראת צו נגישות בידי הרשות הציבורית או בידי עובד
מעובדיה; המפר הוראה זו, דינו – הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין;
לענין סעיף זה, "עובד אחראי ברשות ציבורית" – מנהל פעיל ברשות הציבורית,
אדם האחראי מטעם הרשות הציבורית על התחום שבו נעברה העבירה, הממונים
עליו לרבות הממונים על הממונים עליו.

19מט. (א) כתב אישום לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק
התכנון והבניה, יוגש בידי תובע שמונה בידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף
12(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי, מקרב עובדי הנציבות.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע מתובע כאמור בסעיף 12 לחוק
סדר הדין הפלילי להגיש כתב אישום לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות
לפי חוק התכנון והבניה.

19נ. השר לביטחון הפנים, וכן הנציב, לפי הענין, ידווחו לוועדה, אחת לשנה, על
אופן הטיפול בתלונות שהוגשו לפי סעיף 19מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק
התכנון והבניה, לרבות מספר התלונות וכתבי האישום שהוגשו, מספר ההרשעות
וגזרי הדין וכן העילות לאי-הגשת כתבי האישום.

19 נא. (א) מעשה או מחדל בניגוד להוראה לפי פרק זה, פרק ה' או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה הוא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], יחולו עליו, בכפוף להוראות סעיף זה.

(ב) בית משפט רשאי לפסוק בשל עוולה לפי סעיף קטן (א) פיצויים בסכום שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, בלא הוכחת נזק, בשל עוולה –

(1) בניגוד להוראות סעיף 19 ורבות סעיף 19 לה, ואולם לענין סעיף קטן (ז)(3) של סעיף 19 לה, רק אם לא הוטל על הנתבע קנס כקבוע בסעיף הקטן האמור;

(2) בניגוד להוראה שנקבעה לפי סעיפים 19 ט, 19 יב, 19 יז, 19 כ, 19 כט, 19 לא, 19 לג, 19 לז, 19 לט, 19 מ או לפי הוראות הנגישות שלפי חוק התכנון והבניה.

(ג) בית המשפט לא יפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)(2) אם הוכיח הנתבע אחד מאלה:

(1) הוצא נגדו צו נגישות בשל המעשה או המחדל נושא התביעה, והוא ממלא אחר הוראותיו בלוח הזמנים הקבוע בו;

(2) הוגשה נגדו תביעה בשל אותו המעשה או המחדל (בסעיף זה – התביעה הקודמת) ומתקיים אחד מאלה:

(א) הוא ממלא אחר פסיקת בית המשפט בתביעה הקודמת ובהתאם ללוח הזמנים הקבוע בה;

(ב) התביעה הקודמת הוגשה פחות משלושה חודשים לפני הגשת התביעה הנדונה בבית המשפט, והוא פועל לביצוע התאמות נגישות בהתאם ללוח זמנים סביר;

(3) הוא פנה לנציבות זמן סביר לפני הגשת התביעה בשאלתה;

(4) מתקיים הן לגבי הנתבע והן לגבי התאמת הנגישות נושא התביעה, תנאי מהתנאים שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ד).

(ד) שר המשפטים רשאי לקבוע, בהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ובאישור הוועדה, את התנאים שבהתקיימם לא יפסוק בית המשפט פיצויים בלא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)(2); תנאים כאמור יתייחסו לעלות ביצוע התאמת הנגישות לעומת ההכנסות של הנתבע.

(ה) בבוא בית המשפט לפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק כאמור בסעיף קטן (ב)(2), רשאי בית המשפט להתחשב, בין השאר, במספר התביעות שהוגשו נגד הנתבע, בסוג השירות או המקום, בהיקף פעילותו לרבות היקף האוכלוסיה הנדרשת לשירות או למקום, בטיב עלות התאמת הנגישות, במועד בניית המקום, בקיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות ובהיקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע התאמות הנגישות על פי הוראות פרק זה.

(ו) (1) הסכום האמור בסעיף קטן (ב) יעודכן אחת לשנה בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי.

(2) לענין סעיף קטן זה –

"מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המדד הבסיסי" – מדד חודש פברואר 2005;
"המדד החדש" – מדד החודש שקדם לחודש העדכון.

19 נב. נעשתה עוולה כאמור בסעיף 19 נא על ידי תאגיד, יהיה אדם אחראי גם הוא לעוולה, אם היה אותה שעה מנהל פעיל ראשי בתאגיד, מנהל פעיל בתאגיד הקשור לנושא העוולה, שותף, למעט שותף מוגבל, או עובד בכיר האחראי לתחום שבו נעשתה העוולה, אלא אם כן הוכיח שניים אלה:

אחריות נושא משרה
בתאגיד
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(1) העוולה נעשתה שלא בידיעתו;

(2) הוא נקט אמצעים סבירים בנסיבות הענין כדי למנוע את העוולה.

19 נג. (א) בהליך אזרחי או מינהלי שענינו הפרת הוראות לפי פרק ה', לפי פרק זה או לפי הוראות הנגישות לפי לחוק התכנון והבניה, יכול שתוגש, נוסף על מי שהופלה או שנפגעה זכותו לפי הוראות פרק זה או החוק האמור, תובענה בידי הנציבות או ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ובלבד שאם עילת התביעה היא הפליה או פגיעה בזכותו של אדם מסוים, אותו אדם הסכים לכך.

תובענה – מעמד
הנציבות וארגון
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(ב) בהליך אזרחי או מינהלי שענינו הפרת הוראות לפי פרק ה', לפי פרק זה, או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, רשאי בית המשפט לתת לנציבות ולארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות להשמיע את דברם, בדרך שיוורה.

19 נד. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 נה. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 נו. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 נז. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 נח. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 נט. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 ס. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 סא. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 סב. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 סג. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 סד. (בוטל).

(תיקון מס' 3)
תשס"ו-2006

19 סה. (א) הוכיח התובע בהליך אזרחי לפי סעיף 19 ו אחד מאלה, חזקה שהנתבע פעל בניגוד להוראות אותו סעיף, כל עוד לא הוכיח הנתבע אחרת:

חזקות
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

(1) הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי לאדם עם מוגבלות, לאחר שבירר פרטים הנוגעים למוגבלותו;

(2) הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי, לאדם עם מוגבלות, ולא סירב או מנע כניסה כאמור, באותן נסיבות, למי שאינו אדם עם מוגבלות;

(3) הנתבע התנה הספקת מוצר או שירות ציבורי, כניסה למקום ציבורי

או מתן שירות במקום ציבורי, לאדם עם מוגבלות, בקיום תנאי אשר אינו נדרש ממי שאינו אדם עם מוגבלות.
(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על סימן ח'.

סימן ט"ו: כללי

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19סו. הוראות סימנים ב' ו-ח' יחולו גם על הפליה של אדם בשל כך שמתקיים בו אחד מאלה, לפי הענין:

הרחבת תחולה
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

- (1) הוא היה בעבר אדם עם מוגבלות;
  - (2) הוא נחשב אדם עם מוגבלות;
  - (3) הוא מלווה אדם עם מוגבלות;
  - (4) הוא בן משפחה של אדם עם מוגבלות;
- בסעיף זה, "בן משפחה" – כל אחד מאלה:

- (1) בן זוג;
- (2) הורה, ילד, אח, אחות ובן זוגו של כל אחד מאלה;
- (3) סב, סבתא, נכד או נכדה.

19סז. תקנות לפי סעיפים 19(ג), 19ט(א), 19יב(א), 19יז(א), 19כט, 19לג, 19לד, 19לט(ד), 19מ(ג) לחוק זה, יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר הענין להכרעת הממשלה.

תקנות בהסכמת שר
האוצר
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

19סח. שר המשפטים ממונה על ביצוע פרק זה, ואולם –

ביצוע
(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

- (1) שר התקשורת ממונה על ביצוע סימן ד', ככל שהוא נוגע לשירותי בזק ומיתקני בזק;
- (2) שר התחבורה ממונה על ביצוע סימן ד', ככל שהוא נוגע לשירותי השכרת כלי רכב;
- (3) שר הבריאות ממונה על ביצוע סימן ו';
- (4) שר החינוך ושר התעשייה המסחר והתעסוקה⁵ ממונים על ביצוע סימן ז', לפי הענין;
- (5) שר הפנים, שר התחבורה והשר האחראי כמשמעותו בסימן ט', ממונים על ביצוע סימן ט', לפי הענין;
- (6) שר הביטחון ממונה על ביצוע סימן י';
- (7) שר התעשייה המסחר והתעסוקה⁵ ממונה על ביצוע סימן י"א, למעט סעיף 19מב.

(תיקון מס' 4)
תשס"ז-2007

פרק ו': נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

20. מוקמת בזה נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

הקמת הנציבות

21. הנציבות תפעל –

תפקידי הנציבות

- (1) לקידום עקרונות היסוד של חוק זה;
- (2) לקידום שוויון ולמניעת הפליה של אנשים עם מוגבלות;

⁵ סמכויותיו הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים: ["פ תשע"ז מס' 7394](#) מיום 7.12.2016 עמ' 1313.

(3) לעידוד השתלבותם והשתתפותם הפעילה של אנשים עם מוגבלות בחברה;

(4) למילוי התפקידים שהוטלו עליה בחוק זה.

22. (א) הממשלה, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר העבודה והרווחה⁵, תמנה נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

(ב) הנציב יהיה ממונה על ביצוע תפקידי הנציבות.

23. כשיר לכהן כנציב, אזרח ישראלי ותושב ישראל, שהוא בעל תואר אקדמי במקצוע שבתחום תפקידי הנציבות; הנציב יהיה עובד המדינה והודעה על מינויו תפורסם ברשומות.

כשירות לכהונה של הנציב

24. עובדי הנציבות יהיו עובדי המדינה.

עובדי הנציבות

25. תקציב הנציבות ייקבע בחוק התקציב בסעיף תקציב נפרד כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985.

תקציב הנציבות

26. (א) שר העבודה והרווחה⁶ ושר המשפטים ימנו לנציבות ועדה מייעצת; הודעה על מינוי הוועדה והרכבה תפורסם ברשומות.

ועדה מייעצת

(ב) בוועדה המייעצת יהיו חברים אנשים עם מוגבלויות שונות, או נציגיהם לפי הענין, נציגי ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, מומחים בתחומי פעולתה של הנציבות, משפטנים ונציגי ציבור; רוב החברים בוועדה המייעצת יהיו אנשים עם מוגבלות.

(ג) הנציב יוועץ עם הוועדה המייעצת בענינים הנוגעים לתפקידי הנציבות.

פרק ז': הוראות שונות

26א. חוק זה בא להוסיף על כל זכות או חובה הקבועות על פי דין ואינו בא למעט ממנה.

שמירת זכויות (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

26ב. לענין חוק זה דין המדינה כדין כל אדם.

דין המדינה (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

27. בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, בתוספת השניה, בסופה יבוא: "פרק ד' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998".

תיקון חוק בית הדין לעבודה – מס' 28

28. בחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959, בסעיף 15א –

תיקון חוק שירות המדינה (מינויים) – מס' 10

(1) כותרת השוליים תהיה "ייצוג הולם";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "(להלן - ייצוג הולם)" יבוא "וכן לייצוגם של אנשים עם מוגבלות (להלן - ייצוג הולם); בסעיף זה, "אדם עם מוגבלות", "אנשים עם מוגבלות" - כמשמעותם בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998";

(3) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "לרבות ביצוע התאמות כהגדרתן בסעיף 8(ה) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998";

(4) בסעיף קטן (ג) –

(א) אחרי "שתיקבע בה" יבוא "ולענין ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות - לרבות הוראות בדבר סוג המוגבלות או חומרתה";

(ב) בסופו יבוא "וכן מתן עדיפות במכרז לאדם עם מוגבלות מקום שאנשים עם מוגבלות אינם מיוצגים באופן הולם, ושהמועמד, שהוא

אדם עם מוגבלות, הינו בעל כישורים דומים לכישוריהם של המועמדים האחרים."

29. תחילתו של חוק זה ביום י"ג בטבת תשנ"ט (1 בינואר 1999).

תחילה

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

תוספת ראשונה

(סעיפים 19ה, 19ז ו-19ט)

(מקום ציבורי)

- (1) משרד או מיתקן של גוף ציבורי כהגדרתו בסעיף 5;
- (2) אולם הרצאות, מרכז כנסים, אולם שמחות, גן אירועים, מרכז קהילתי, מועדון או כל מקום, המשמש להתכנסות;
- (3) אולם ספורט או מיתקן ספורט, בריכת שחיה, חוף רחצה, מקום מרפא, או כל מקום להתעמלות ולפנאי;
- (4) בית דואר לרבות מיתקן לחלוקת דואר וסוכנות דואר, בית מרקחת, מקום לממכר תרופות שלא בבית מרקחת, בית שימוש, בנק, מכבסה לרבות שירות לניקוי יבש, מוסך, מכון יופי, מספרה, מקלט, מרכז אינטרנט, משרד או בנין משרדים, משרד או מקום המשמש בדרך כלל ארגון עובדים או מפלגה, סוכנות ביטוח, סוכנות לתיווך מקרקעין, סוכנות נסיעות, סנדלריה, תחנת דלק, או כל מקום שמספק שירות מעין אלה לציבור;
- (5) בית חולים, מעבדה או מכון לביצוע בדיקות רפואיות, מרפאה, תחנה לאם ולילד, תחנת מגן דוד אדום, או כל מקום המספק שירותי בריאות;
- (6) בית חולים לבעלי חיים, מעבדה או מכון לביצוע בדיקות רפואיות לבעלי חיים, מרפאה לבעלי חיים, או כל מקום המספק שירותי בריאות לבעלי חיים;
- (7) בית מלון, פנסיון, אכסניה, בית הארחה או כל מקום, המספק שירותי אירוח ולינה;
- (8) בית משפט ובית דין, בית דין צבאי, בית מעצר, בית סוהר, תחנת משטרה, תחנת משמר אזרחי, או כל מיתקן צבאי הפתוח לשירות האזרח;
- (9) מעון או גן לילדים, בית ספר, מוסד ללימודי אמנויות, מוסד על-תיכוני להשכלה טכנית, מקצועית, תורנית או דתית, מוסד להשכלה גבוהה או כל מקום שמספק שירותי לימוד או חינוך, ולענין נגישות המקום הציבורי – למעט מוסדות חינוך וגני ילדים כמשמעותם בסימן ז';
- (10) בית עלמין;
- (11) בית קולנוע, תאטרון, אולם מופעים, דיסקוטק, אצטדיון או כל מקום, המשמש למופעים ולבידור, באופן קבוע או זמני;
- (12) בית תפילה, מקווה או כל מקום המספק שירותי דת;
- (13) גלריה, מוזיאון, ספרייה או כל מקום לתרבות ואמנות;
- (14) גן, גן חיות, גן שעשועים, פארק, או כל מקום המשמש לבילוי ופנאי;
- (15) חלק מאולפן טלוויזיה, אולפן רדיו או חלק מכל מקום המשמש באופן קבוע לריאיונות לתקשורת;
- (16) חניון, מסוף, נמל, תחנת אוטובוס, תחנת מוניות, תחנת רכבת, או כל מקום המשמש לתחבורה ציבורית, ולענין נגישות המקום הציבורי – למעט תחנות נמלים ומקומות כמשמעותם בפרק ה';
- (17) מסעדה, בית קפה, בר או כל מקום שמגישים בו מזון ומשקאות;
- (18) מעון לסטודנטים, מעון לתלמידים, מעון לעובדים, או כל מקום של שירותי

- מגורים או לינה לתקופות קצובות;
- (19) מקום שהוא אתר ארכיאולוגי, אתר הסטורי, מרכז מבקרים במפעל, שמורת טבע, או כל מקום למבקרים;
- (20) מרכול, מכולת, סופרמרקט, מקום למכירת מזון, חנות, כלבו, מרכז קניות, קיוסק, שוק או כל מקום, המשמש לקניות או להשכרת ציוד;
- (21) מרכז תעסוקה, פנאי או מקום מגורים לאנשים עם מוגבלות, לילדים או לקשישים, מחלקה לשירותים חברתיים, בית תמחוי, מרכז לטיפול בדרי רחוב, מעון או מקלט לנשים מוכות, ילדים מוכים או הוסטל לגברים אלימים, או כל מקום, המספק שירותי רווחה או שירות טיפולי;
- (22) קלפי.

(תיקון מס' 2)
תשס"ה-2005

תוספת שניה

(סעיפים 19ה, 19 ו-19יב)
(שירות ציבורי)

- (1) שירות בריאות;
- (2) שירות בידור;
- (3) שירות חינוך, השכלה או פנאי, ולענין נגישות השירות הציבורי – למעט שירות חינוך כמשמעותו בסימן ז';
- (4) שירות רווחה;
- (5) שירות ספורט;
- (6) שירות תיירות;
- (7) שירות אוטובוסים, רכבות, תובלה אווירית, אניות, מוניות והשכרת רכב או כל שירות תחבורה, ואולם לענין נגישות שירות מהשירותים המפורטים בפסקה זו יחולו הוראות פרק ה', למעט לענין השכרת כלי רכב כאמור בסעיף 19יב;
- (8) שירות תרבות;
- (9) שירות הארחה;
- (10) שירות מסחר;
- (11) שירות דת;
- (12) שירות אנרגיה;
- (13) שירות בזק;
- (14) שירות בנקאות, אשראי, ביטוח, פנסיה או כל שירות פיננסי.

תוספת שלישית

(סעיף 19ט)

(תיקון מס' 9)
תש"ע-2010

טור א'	טור ב'
הרשות הציבורית	המועד שבו תחול חובת הנגישות במלואה
1. רשות מקומית	כ"ו בחשוון התשפ"ב (1 בנובמבר 2021)

שר העבודה והרווחה

ראש הממשלה

דן תיכון
יושב ראש הכנסת

עזר ויצמן
נשיא המדינה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)